

LETO XXIV. Stev. 196
IZDAJA IN TISK
ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
"LJUDSKA PRAVICA"
DIREKTOR PODJETJA
BEV MODIČ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
Cena izhaja vsak dan razen
petka. - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

"LJUDSKA PRAVICA"
USTANOVljena 6. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JULJA 1951 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI 2 -BORBO-

Cvetje iz žuljavih rok

Maršal Tito je obiskal graditelje avto ceste Ljubljana—Zagreb — Brigadirji vzdolž trase od Korenitke do Mokric so pripravili dragemu gostu nepozabno prisrčen sprejem — Zdravica predsednika Tita brigadirjem

Novo mesto, 22. avgusta. Včeraj je maršal Tito obiskal graditelje avto ceste. Že nekaj pred osmo uro je komandant Glavnega štaba mladinskih delovnih brigad Miča Novković v imenu mladih graditeljev pozdravil tovariša Tita, podpredsednika ZIS Aleksandra Rankovića in predsednika Ljudske skupščine LRS Miho Marinka. Visoke goste so pozdravili tudi predsednik CK LMJ Mika Tripalo, predsednik OLO Novega mesta Franc Pirković, sekretar Okrajnega komiteja ZK Novo mesto Jože Borštnar, sekretar CK LMJ Luka Banovič, sekretar partijskega komiteja avtomobilske ceste Niko Belopavličić, ter predstavnik investitorja inž. Ciril Mravlje in inž. Ivan Čenlić. Vzlic hudemu naliivu so brigadirji s cvetjem in prvimi krepkimi »bura« zazeleli dobrodoščilo svojim dragim gostom.

naša mladina vzgaja v ustvarjalnem delu, da ve, da je tudi ona gradila današnje Jugoslavije. Ne smemo dopustiti, da bi zaradi gospodarskega računa zanemarili tisto, kar je danes najvažnejše — moralno-politična vzgoja naše mladine.

Za prihodnje leto se bo treba še bolj pripraviti

V Jugoslaviji bomo imeli še celo vrsto delovnih akcij. Čeprav smo ta objekt začeli graditi mnogo bolj organizirano, čeprav je tu mladina boljše oškrbovana in organizirana, kakor je bila na

(Nadaljevanje na 2. strani)

»Naj govori cvetje o sreči in ljubezni!«

PO ZAKLJUČKU IZREDNEGA ZASEDANJA GENERALNE SKUPŠČINE

VEČ OPTIMIZMA

Izredno zasedanje Generalne skupščine je opravičilo zaupanje človeštva — Jugoslovanska delegacija je odigrala pomembno vlogo — Resolucija arabskih dežel je manifestacija arabske solidarnosti — Anglo-ameriške čete se bodo umaknile do konca septembra?

New York, 22. avg. (Tanjug). Na zaključni seji izrednega zasedanja Generalne skupščine je delegat Jugoslavije, stalni predstavnik v ZN Dobrivoje Vidić po predložitvi resolucije desetih arabskih dežel podprl osnutek te resolucije in med drugim rekel, da ima Generalna skupščina zdaj pred seboj osnutek, ki so ga pripravile najbolj neposredno zainteresirane strani — delegacije arabskih dežel. To je bodrilen zaključek tega izrednega zasedanja.

Generalna skupščina je zaključila svoje delo v duhu zaupanja in nad, je rekel Vidić. Zdaj res lahko ugotovimo, da njeni napori niso bili zaman. Generalna skupščina je izpričala, da se je zavedala pomena problema, ki ga je obravnavala, in dobila je jasnejšo sliko o bistvenih elementih tega vprašanja.

Generalna skupščina je s svojimi napori pomagala ustvariti pogoje, v katerih so delegacije arabskih dežel nastopile z lastnim predlogom o ureditvi tega problema. Treba pa bo še mnogo storiti, mnogi veliki napori nas še čakajo, mnoge težave, vendar ma dediščina prejšnjih napak, bo treba šele premagati, vendar pa lahko upravičeno upamo, da smo storili pomemben korak v pravi smeri, je rekel jugoslovanski delegat Dobrivoje Vidić na koncu.

Podpora jugoslovanskega predstavnika je napravila globok vtis. Med delegacijami je vzbudilo veliko pozornost tudi to, da je vodja jugoslovanske delegacije Koča Popović že prej v svojem govoru

rekel, da so dani temelji za sklenitev sporazuma in da je moč najti ustrezno obliko. Potek dogodkov je pokazal, da je bilo upanje glede možnosti sporazuma resno, ker je bil sporazum naposled dosežen. Po mnenju opazovalcev v OZN je jugoslovanska delegacija na izrednem zasedanju usmerila vso svojo dejavnost na svoj prispevek, da bi dosegli konstruktivno priporočilo in da je odigrala v tej smeri pomembno vlogo.

Generalna skupščina je sinoči soglasno sprejela resolucijo, ki jo je predložilo 10 arabskih dežel, med njimi Libanon in Jordan. Resolucija naroča generalnemu sekretarju ZN, naj doseže takšne praktične dogovore, ki bi olajšali nagel umik ameriških in britanskih čet iz Libanona. Razen tega poziva vse dežele, naj medsebojno spoštujejo teritorialno nedotakljivost in suverenost, potrjuje načela Arabske lige in predvideva nadaljnje proučevanje možnosti, da bi na Srednjem vzhodu ustanovili regionalno ustanovo za gospodarski razvoj.

Sodeč po nekaterih vesteh iz virov okrog zahodnih delegacij je bilo takoj slišati, da bi se utegnile ameriške čete umakniti še pred koncem septembra, ki je določen kot rok generalnemu sekretarju Hammarskjöldu, da predloži svoje prvo poročilo. Tako je bila razprava o intervenciji v Libanonu in Jordanu z viharnim uvodom in Varnostnem svetu naposled zaključena v Generalni skupščini v zelo različnem vzdušju. Po mnenju mnogih opazoval-

cev so prišle do izraza tri posebnosti tega zasedanja:

Prvič, splošno razpoloženje v širokem forumu Generalne skupščine, da se najde konstruktiven izhod, je v veliki meri pomirilo ton iz prejšnjih razgovorov, v katerih so bile velesile ostro angažirane in zato se problem ni mogel premakniti z mrtve točke.

Drugič, poseben činitelj je bila dejavnost delegacij nekaterih dežel, zlasti izvenblokovskih, ki so si takoj v začetku Generalne skupščine prizadevale, da bi preprečile spore v duhu hladne vojne, medsebojne očitke, obdolžitve in preglasovanje, ter vztrajale na tem, da je moč z dobro voljo najti splošno sprejemljiv izhod v najbolj kritičnem vprašanju — umiku tujih čet. Naposled se je pokazalo, da to drži. Med njimi je bila tudi jugoslovanska delegacija, katere delo je vzbudilo veliko pozornost, govornicena vodje Koča Popovića pa so ocenili kot izredno konstruktiven činitelj v debati.

Tretjič, vse te okoliščine so ustvarile ugodno vzdušje za obnovo skupne platforme arabskih dežel, na kateri so te dežele v kritičnem trenutku sestavile osnutek resolucije, ki je odigral odločilno vlogo. Ta korak ni imel samo praktične veljave, marveč tudi globoko politično simboličen pomen: sred-

njevzhodno krizo — plod zunanjih činiteljev, kakor so bile vse dosežane krize na tem področju, so vendarle odstranili sami srednje-vzhodni narodi.

New Delhi, 22. avg. (Tanjug). Poročilo iz New Yorka o uspešnem zaključku posebnega zasedanja Generalne skupščine o Srednjem vzhodu so sprejeli v indijskih uradnih krogih z velikim zanimanjem. Indijski uradni krogi so bili nekoliko rezervirani glede možnosti, da bi na tako širokem zboru uspešno odstranili sedanjo krizo na Srednjem vzhodu. Danes pa izražajo zadovoljstvo spričo doseženih uspehov in poudarjajo, da je prišla predvsem do izraza enotnost arabskega sveta, kar bi utegnila biti najboljša podlaga za splošno ureditev razmer na Srednjem vzhodu.

Današnji indijski tisk je posvetil zasedanju Generalne skupščine veliko pozornost in v naslovih poudarja možnost, da bo kriza na Srednjem vzhodu kmalu odstranjena. Časniki izražajo celo upanje, da se bodo vse tuje čete umaknile iz Libanona in Jordana pred 30. septembrom, zadnjim rokom, do katerega naj Hammarskjöld predloži Generalni skupščini poročilo o uporabi resolucije desetih arabskih dežel, ki so je sinoči soglasno sprejeli.

ZDA PRIPRAVLJENE OPUSTITI JEDRSKE POIZKUSE

Ameriški predlog

Posebno sporočilo predsednika Eisenhowerja — Vprašanje nadzorstvenega sistema — Britansko sporočilo

Washington, 22. avg. (Reuter). Bela hiša je nocoj objavila sporočilo predsednika Eisenhowerja, da so ZDA pripravljene prenehati jedrske poskuse od 31. oktobra letos dalje, če Sovjetska zveza ne bo spet začela poskusov in če bo privolila v razgovore o mednarodnem sporazumu o prenehanju jedrskih poskusov.

»ZDA« — je rečeno v sporočilu — »so, upoštevaje ženevske sklepe atomskih strokovnjakov, pripravljene kmalu začeti pogajanja z drugimi deželami, ki so delale atomske poskuse, o prenehanju nadaljnjih poskusov in upostavitvi mednarodnega kontrolnega sistema na podlagi poročila atomskih strokovnjakov.«

Zatem je poudarjeno, da bi »kot del sporazuma, o katerem bi imeli razgovore na podlagi recipročnosti, ZDA bile pripravljene prenehati jedrske poskuse vsako nadaljnje leto s pogojem, da bi ob začetku vsakega leta prvič, organizirali in spravili v tek inšpekcijski sistem, o katerem bi se sporazumeli, in drugič, da bi dosegli zadovoljliv napredek v zvezi z sporazumom o obširnih in znatnih ukrepih glede nadzorstva nad oboroževanjem.«

Britanska vlada pa je nocoj objavila sporočilo, v katerem je rečeno, da bo Velika Britanija prenehala jedrske poskuse eksplozije za leto dni, začeniš z dnem, ko se bodo začela pogajanja s Sovjetsko zvezo o mednarodni prepovedi jedrskih poskusov pod učinkovitim nadzorstvom. Britanska vlada predlaga, naj bi dežele, ki delajo jedrske poskuse — ZDA, ZSSR in Velika Britanija — začele razgovore o prenehanju poskusov 31. oktobra letos v New Yorku.

Sporočilo britanske vlade je izročil danes svetovni vladni britanski veleposlanik v Moskvi Reilly. Britanska vlada je o svojem sklepu obvestila francosko vlado.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 23. avgusta 1958

Delno do spremenljivo oblačno, v popoldanskem času krajevne plohe. Nočna temperatura med 10 in 14, v Primorju 16, najvišja dnevna med 22 in 27 stopinjami Celzija.

Frontalne motnje so se prek naših krajev umaknile proti vzhodu, za njimi doteka v višinah nad alpske kraje hladnejši zrak, ki povzroča krajevne plohe.

Kolona avtomobilov je zdrsula naprej po prvih kilometrih asfaltnega cestišča. Od prvih kilometrov do naselja v Mokricah in spet nazaj so graditelji pripravili maršalu navdave prisrčen sprejem. V Korenitki, v Trebnjem, v Spodnjih Pokričevah, v Kronovem, v Prilipah in Mokricah, v vsch ostalih naseljih, na vsakem koraku: ob trasi so pripravljali nepozabne manifestacije ljubezni in ponosa. Dež ni oviiral srečanj velikih prijateljev. Okrog druge ure popoldne se je maršal Tito vrnil na sedež Glavnega štaba na Otočcu. Predsednik CK LMJ Mika Tripalo je v kratkih besedah izrazil radost mladih, komandant Miča Novković pa je izročil Titu album s fotografijami z letošnje delovne akcije. Vsem gostom so pripeli značko graditeljev.

Titova zdravica

V zdravici med kosilom, ki so mu ga priredili mladi graditelji avto ceste »Bratstva in enotnosti«, je predsednik republike Josip Broz Tito najprej obžaloval, ker zaradi dela ni mogel prej obiskati tega velikega gradbišča, nato pa je rekel:

Mladina ponovno prevzela odgovornost

»Danes sem se, tovariši in tovarišice, prepričal, da smo imeli prav, ko smo sklenili, da bo naša mladina ponovno prevzela del odgovornosti pri izgradnji naše socialistične dežele. V imenu naše Zveze komunistov in Centralnega komiteja sem na kongresu Ljudske mladine v Beogradu govoril o tej nalogi, ki jo je tedaj mladina sprejela z velikim navdušenjem. Nihče od nas, niti jaz, niti moji tovariši v Centralnem komiteju, ni dvomil, da ne bi izvršili obveznosti, ki so jo vsi voditelji dali na kongresu. Ko sem danes obšel del trase in videl mladince in opravljeno delo, sem bil srečen, da sem mogel ugotoviti, da je obljuba ne le izvršena, temveč v nekem smislu celo presežena. Nobenega dvoma torej ni, če ne bo elementarnih nezgod, da bo naša mladina o pravem času, morda pa še pred rokom opravila to ogromno nalogo.

Tovariši in tovarišice! Vedno sem govoril in pogosto razmišljal, če morda nismo naredili na-

pake, ko smo prenehali z velikimi mladinskimi akcijami in tako demobilizirali velik del naše mladine, ki ni mogla, ne po svoji volji, temveč po sili razmer, sodelovati pri izgradnji naše dežele v tisti meri, kolikor je želela in mogla. Govorilo se je — to pa smo na kongresu že obsodili — da je naša mladina apolitična, da pada v razne tuje vode, da je pod tujim vplivom itd. Netočnost tega smo videli danes, ko smo gledali našo mladino.

Navdušenje, polet in vera so izhajali iz njihovih besed in oči in iz vsega smo videli, da imamo prekrasno mladino. Če je pri mladini kaj nezgod, je krivda na nas, na naši Zvezi komunistov in njenem Centralnem komiteju, ne pa na mladini. Lahko izjavim, da bo Centralni komitej Zveze komunistov v bodoče še bolj skrbel za to, kako se vzgaja naša mladina in v kolikšni meri sodeluje v naporih naših narodov za izgradnjo dežele. To je dolžnost nas komunistov, to pa je bila naša dolžnost tudi pred vojno, ko smo delali v najtežjih ilegalnih pogojih. Tudi tedaj, ko sta gorila ječa in umor, so se komunisti trudili, da bi zbrali okoli sebe čimveč mladine. V nas komunistih gleda danes mladina vzor in hoče, da ji damo naloge in ji kažemo pot, po kateri naj gre.

Važno je, da mladino vzgajamo v ustvarjalnem delu

Morda bo avto cesta nekoliko dražja, kakor so govorili nekateri naši ekonomisti. Toda jaz in moji tovariši v Centralnem komiteju menimo, da je za našo skupnost velikanske važnosti moralno-politična vzgoja, pridobljena na teh akcijah, in da tega z nobenimi sredstvi ni moč izplačati in nadomestiti. Mislim, da je treba nadaljevati s temi delovnimi akcijami, ker nikakršne šole in tečajev ne morejo dati tako velikemu številu mladine tistega, kar dobiva na teh akcijah. Najsi je delovni učinek mladine tudi manjši od učinka rednih delavcev — čeprav ne moremo govoriti o manjšem učinku, ker mladina s svojim poletom nadomešča tisto, česar ne more doseči zaradi premajhne strokovnosti — vendar je velike važnosti, da se

Sožalje predsednika Tita

Beograd, 22. avg. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal soprogi pokojnega skladatelja Stevana Hristića Kseniji Hristić tole brzojavko: »Prejmite izraze mojega globokega sožalja v bolesti, ki Vas je zadela s smrtjo Vašega soprogga Stevana Hristića.

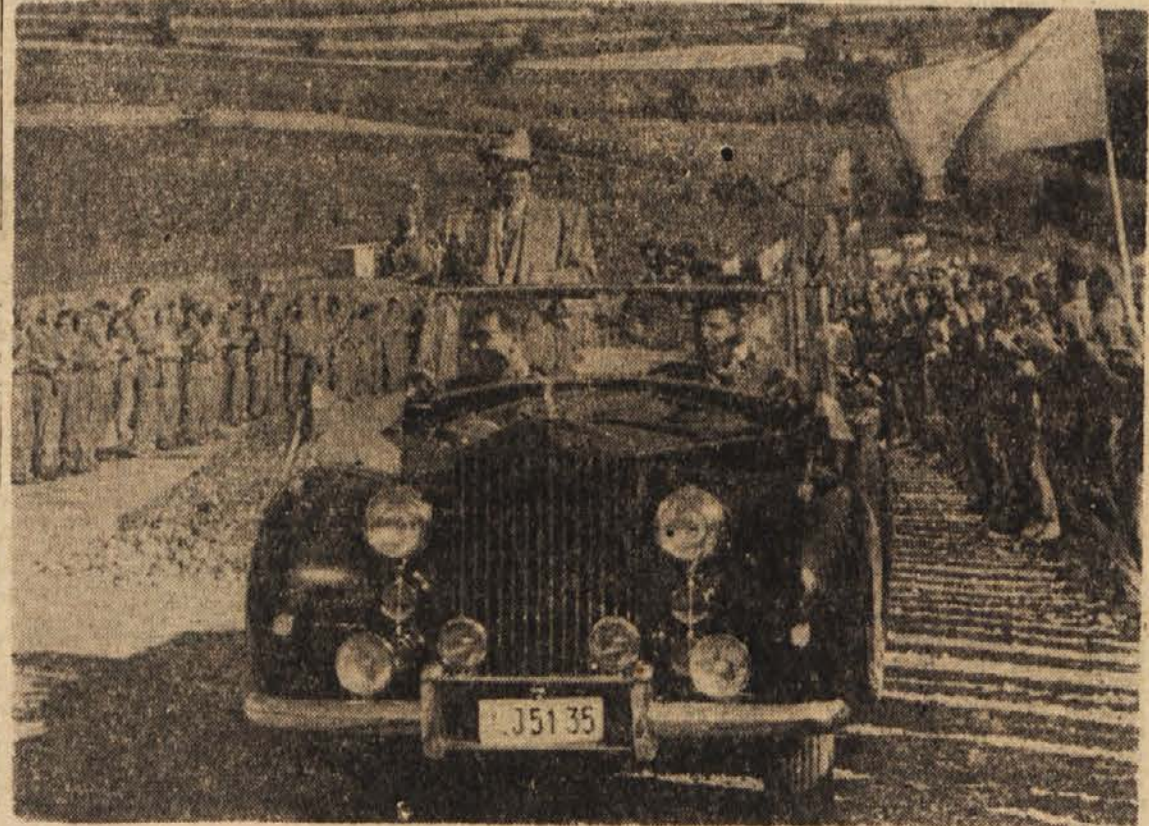
Josip Broz Tito.»

Novo ladje iz reške ladjedelnice

Reka, 22. avg. (Tanjug). — V ladjedelnici »3. maj« na Reki bodo 24. avgusta porinili na morje motorno ladjo »Selton Hull«, ki jo je ta ladjedelnica zgradila za neko londonsko tvrdko. Nova ladja sodi v serijo 12.800-tonskih ladij naj sodobnejšega tipa. To je tramper, ki bo imel Sulzerjev motor s 5600 KS in ki bo plul s hitrostjo 14,5 vozlov.

Takoj potem bodo začeli v reški ladjedelnici izdelovati podobno ladjo, ki jo je naročila neka druga londonska tvrdka. Ta ladja bo imela močnejši motor s 6.300 KS in vozila bo s hitrostjo 15 vozlov na uro.

Po trasi nove avto ceste med srečnimi brigadirji

Slovo v Novem mestu

Novo industrijsko mesto

Umag, 20. avg. (Tanjug). Ko bo izpolnjen petletni perspektivni plan, se bo ribiško-kmečko naselje na zahodni obali Istre Umag spremenilo v industrijsko in kulturno središče tega kraja. V Umagu bo 1961. leta 600 stanovanj in cela industrija, ki ga bo uvrstila med najmočnejša gospodarska središča. Najpomembnejši gospodarski objekt v Umagu je cementarna, ki bo začela čez leto dni obratovati. Na leto bodo izdelali v njej 120.000 ton cimenta. To bo najsodobnejša tovarna te vrste v naši deželi. V Umagu so zgradili že 270 stanovanj, 40 pa so jih obnovili. Zgradili so tudi reprezentativen dom kulture, poslopje za osemletno hrvatsko šolo in več javnih poslopij. Do leta 1961 bodo zgradili še 275 stanovanj.

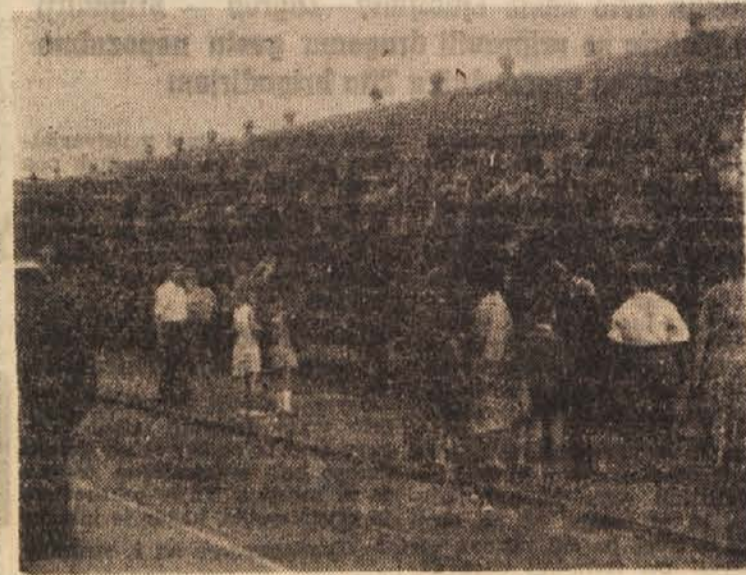
Nova priznanja ob zaključku dekade

Štab mladinskih delovnih brigad Ljubljana je ob zaključku druge dekade na ljubljanskih lokalnih delovnih akcijah spet proglasil štiri MDB za udarne, medtem ko je bila ena pohvaljena

Tokrat sta bili prvič proglašeni za udarne XXV. ljubljanska MDB »Maksa Pečarja« in I. esperantska MDB »Dr. Dušana Maruzzija«, ki sodelujeta pri melioraciji Cerknškega jezera. Obe brigadi sta kljub težkemu terenu dosegli lepe delovne uspehe. Zelo razgibano in pestro imata tudi notranje brigadno življenje. Posebno se odlikuje I. esperantska MDB, ki razen drugih tečajev in predavanj redno prireja tudi esperantske tečaje. Na lokalni delovni akciji v Kopru je v drugi dekadi dosegla največje delovne uspehe XXVI. ljubljanska MDB »Janeza Kiklaja«, ki je bila tokrat proglašena za drugič udarno. Istčasno je bila proglašena za drugič udarno tudi XIX. ljubljanska MDB »Marjana Klemenca«, medtem ko je bila XVIII. ljubljanska MDB »Ljube Serčerja« samo pohvaljena.

Vse tri brigade so pri izuševanju Ankaranskega polja dosegale lepe delovne uspehe. Povsod imajo tudi zelo razgibano politično-ideološko, kulturno in sportsko življenje. Po izrednih delovnih uspehih in vzornem notranjem brigadnem življenju pa se odlikuje XXVI. ljubljanska MDB, ki je kot najboljša brigada na delovniški prejeti še posebno pohvalo Štaba MDB Ljubljana.

Drugo leto na svidenje!

Ljubljana, 22. avgusta. — Danes nekaj pred štirinajsto uro smo se poslovili na ljubljanski železniški postaji od 150 izseljencev, ki se vračajo z obiska v domovini v Holandijo. Domovina je nemara res le samo ena.

Z odhodom »Holandcev« se poslavljamo od naših evropskih izseljencev, ki jih je v tem letu prišlo v domovino skoraj 1500. 26. avgusta bomo pospremili 380 izseljencev iz Francije (Moselle), 28. avgusta 60 Prekmurcev, ki so se »udomacili« v predvojnih letih v okolici Pariza, 29. avgusta pa bomo podali roko 70 rojakom, ki žive v Pas de Calais, 30. avgusta se bo vrnilo v Westfalijo 696 naših ljudi, 6. septembra pa zopet nova skupina 233 izseljencev v Westfalijo.

Zdaj spet odhajajo in kolikor lahko sodimo po njihovih besedah, se bomo kmalu zopet videli. Železničarska godba je zaigrala koračnico. Sto rok je pomahalo v pozdrav.

400.000 ovc bodo merinizirali

Sarajevo, 21. avg. Tanjug. — V kratkem se bo začela doslej največja akcija za merinizacijo ovc v Bosni in Hercegovini. Umetno bodo osemenili blizu 400.000 ovc. Gmotna sredstva so že zagotovljena. Letos so uvozili iz Francije kakih 130 plemenskih ovc, ki bodo ustrezne vrste. Merinizacija se bo začela 1. septembra in trajala bo do konca oktobra. Letos so nameravali merinizirati kakih 300.000 ovc, pozneje so se sklenili, da jih bodo merinizirali približno 400.000 ali skoraj tretjino vseh ovc v tej republiki, sposobnih za plemo. Načrt za letošnje leto je približno 3,5-krat večji od lanskega, ko so merinizirali kakih 122.000 ovc.

Prva jugoslovanska razstava lepakov

V oktobru ali novembru bo v Beogradu prva reprezentativna razstava jugoslovanskega lepaka. Na njej bodo obiskovalci videli nad 60 v glavnem tiskanih lepakov in dobili nazorno sliko o naših povojnih uspehih na turističnega, reklamnega, industrijskega in kulturno-umetniškega lepaka.

Jugoslavlani na mednarodnem kongresu urbanistov

Beograd, 22. avg. (Tanjug). — Trije predstavniki Stalne komisije bodo sodelovali na 24. kongresu Mednarodne federacije za urbanizem in stanovanje, ki bo od 31. avgusta do 7. septembra v Liègeu. Glavna tema kongresa bo »Človek v okolju, mestu in domu«. Zadnji dan kongresa bodo odprli mednarodno razstavo, posvečeno problemom sodobnega urbanizma. Na njej bo razstavljanih tudi nekaj del iz Jugoslavije.

Zagreška mestna delavnica v Antverpnu

Zagreb, 22. avg. (Tanjug) Delegacija Ljudskega odbora Zagreba in predsednikom Večestvom Holjevcem na čelu je odpovala danes dopoldne na prijateljski obisk mesta Antwerpen. Med večdnevnim bivanjem v Belgiji se bo seznanila z delom komunalnih služb in upravnih organov, z gospodarskim razvojem in kulturnimi znamenitostmi Antverpna.

Prompna obramba na koruzi

Vrba, 22. avg. (Tanjug) V vrbaškem okraju kaže koruzi zelo dobro. Po mnenju kmetijskih strokovnjakov je bilo pridelanih nad 12.000 vagonov. Spriči velikega donosa pa je čutilo pomankanje štramb za koruzo. Zadanje štrambe zadostujejše komaj za 66% letošnjega pridelka. Zato bo treba neugotoma zgraditi nove štrambe. Ta okraj je samo v prvem polletju letošnjega leta porabil za nakup štrambe približno 400 milijonov. Da bi v celoti uredili vprašanje štrambe bodo v vrbaškem okraju do konca leta 1961 ustanovili posebno središče za spravljanje koruze in zgradili ustrezno število silnic.

Moralno-politično enotnost

naših narodov bo mogoče uresničiti šele z mladim naraščanjem, je poudaril predsednik Tito v svoji zdravici brigadirjem in brigadirkam

(Nadaljevanje s 1. strani)

avto cesti Beograd-Zagreb, hočem reči, da se je za prihodnje leto treba še bolje pripraviti. Še to zimo morate pripraviti vse, kar je potrebno, da bomo mladini nudili tisto, kar zahteva. Mladina bo še nadalje dajala vse svoje fizične sile, hkrati pa zahteva, da čim več prejme, da se obogati z znanjem. Tu, na avto cesti se pri kmečki mladini vidi težnja, da bi se spoznala s tehničnimi sredstvi. Toda, kaj smo ji dali? Vsega skupaj dva do tri traktorje, ki ste jih sami zahtevali in izposlili. Prihodnje leto mora biti naša skrb, da ustanovimo organ, ki bo skrbel za to, da vas oskrbi z vsem tistim, kar je potrebno. To bomo, tovariši, tudi storili.

Mladina naj cementira našo socialistično skupnost

Čprav nisem mislil govoriti, hočem na koncu povedati, da je zdaj — ko je Jugoslavija ponovno pred težavami, kakor so klevetanje, podtikavanje, posvajanje in zanikanje njene pozitivne vloge na mednarodnem tistišču — zelo važno, da našo mladino vseh narodnosti spojimo v celoto, da bo neuklonljivo nadaljevala tisto, za kar smo se borili, da bo močna opora našim naporom za ohranitev naše neodvisnosti in socialističnega razvoja. Mladina ne sme čakati na naš odhod, pač pa mora delati skupaj z nami, da si bo pridobila potrebno znanje in moralno-politično vzgojo. To moralno-politično enotnost naših narodov je po mojem globokem prepričanju v polni meri mogoče uresničiti šele z našim mladim naraščanjem, kajti pri starejših je še marsikaj, kar jih vleče nazaj, so zastarela pojmovanja in sledovi, ki jih je pri naših narodih zapustilo dolgoletno ločeno življenje, čeprav vsi težje za tem, da bi bila enotnost naših narodov čim bolj čvrsta. Naj bo mladina tista, ki bo cementirala našo socialistično skupnost! Danes, ko nas spet z vseh strani udarja burja, je zlasti važno, da bo mladina činitelj, ki bo tudi nam starejšim dajala še več poleta in vere v zmago, navzlic vsem naporom naših nasprotnikov, da bi nas oslabil.

Po prvih kilometrih nove ceste

Brigadirji v Koreniti so med prvimi sporočili svoj delovni pozdrav. V hipu so privreli izpod napuščev in iz podvozov, kamor so se skrili pred dežjem. V teh krajih že dolgo ni bilo takšne plohe.

Trebnje! Vaščani in brigadirji. Titove brigadirke in rute trebnjskih deklet, poljsko cvetje! Maršal, stoječ v odprtem avtomobilu odzdravlja. Njegove besede zahvale se zgubljajo v vzklikih, v brigadirskih pozdravih.

»Tito, partija, omladina, akcija!« Sto in sto rok želi seči v roke, ki neprestano odzdravljajo. Zuljave dlani krepko stiskajo, dekleta mečejo poljsko cvetje. Obrazi žarijo. Kaj vse lahko bereš na premočenih obrazih izpod zmečkanih titovk. Močan dež ni mogel izprati vsega, kar so govorile žareče oči. Govorile so o ljubezni, o veselju, o ponosu. Kdo ne bi bil ponosen! Samo streljaj daleč se že vije trasa in tam dalje črna asfaltna sled.

V Mačkovcu so v največji plohi pripravili prisrčen sprejem. Kaplje so drsele po obrazih. V Kronovem so Maršalu pripravili brigadirsko zakusko. Obiskal je barake in ambulanto ter se zanimal za njihovo življenje.

Dež se je umaknil soncu. Pri Gmajni so peli in igrali. Maršal je stopil iz avtomobila in od-

Dvigam čašo za našo divno mladino in za njene nadaljnje uspehe.

Besede predsednika Tita so mladi graditelji pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem in pesmijo »Druže Tito, mi ti se kunemo!«

SREDI NEZADRŽNE IN PRISRČNE MLADOSTI

Popoldne je visoke goste, najprej pozdravila dolejnjska metropola. Po krajšem postanku je kolona avtomobilov zavrila z glavne ceste proti Koreniti. Tamkaj so ga pozdravile postrojene brigade iz naselja, nato pa se je ves čas vozil deloma po trasi, deloma po novem asfaltnem cestišču. Brigadirji iz naselja ter vaščani iz bližnjih vasi so mu pripravljali prisrčne ovacije. Okrog šeste ure zvečer se je na gradbišču pri Ivančni gorici poslovil od predstavnikov mladih graditeljev. S tem se je končal enodnevni obisk maršala Tita, en dan poti, ki jo s polno pravico lahko imenujemo pot sredi nezadržane in prisrčne mladosti.

VELIKI DAN AVGVSTOVSKJE IZMENE

Dobro se spominjamo njegovih besed ob januarskem mladinskem kongresu: »Obiskal vas bom na trasi!«

Od prvih poznokimskih dni je v mladih graditeljih žvela tiha in vroča želja. Kdaj? Morda že v naši izmenji?

Avgvstovska izmena je doživela svoj veliki dan. V deževnem poletnem jutru so se na koncu lani dograjena cestišča dlanj prvih graditeljev znašle v nezadržnem bodrenju. Dež ni prizanašal, padal je kot za stavo.

Maršal Tito in mladi se niso mnogo zmenili zanj. Premočene kuštrave glave niso mogle prikriti presrečnih občutij in izrazov ljubezni.

»Minerski pozdrav za maršala Tita!«

Tako brigadirji proslavljajo svoje zmage, tako pozdravljajo svoje resnične prijatelje.

Ze od prvega trenutka bivanja med mladimi na trasi, do poznega popoldneva, ko so si poslednjič segli v roke, so se kot na filmskem traku zvrtili nepozabni prizori...

cesti počasi premikal, brigadirji so tekali ob koloni, tako da špalirja ni bilo konec. Kot bi živelo v tem naselju nekaj tisoč brigadirjev.

Od Sentjurja do Ponikve in spet od Trebnjega do Ivančne gorice so vozili po trasi in po novem asfaltnem cestišču, po krajih, kjer je pred petimi meseci debela plast snega prekrivala hribovit svet. Brigadirji iz Trebnjega in Karteljevega, vaščani iz Radohove vasi in Sentvida so klicali predsedniku »Na svidenje!«

Nekdo je zaklical: »Ste se dobro počutili med nami?« Maršal ga ni čul, bral pa smo odgovor na smehljajočem obrazu. Na januarskem mladinskem kongresu smo občutili v njegovih besedah vero in prepričanje, danes smo v njegovem pogledu brali veselje in priznanje.

Na prvih metrih, kjer se stara cesta preljuje v novo, se je maršal poslovil. Uthnila sta vrisk in pesem, srca mladih pa so bila polna veselja in nemira.

Doživeli so velik dan. Na svoji trasi so pozdravili svojega velikega prijatelja.

Strokovnjaki pokušajo vina za mednarodni vinski sejem v Ljubljani

Včeraj je mednarodna komisija začela ocenjevati vina, poslana za bližnji vinski sejem — Izključena je vsaka pristranost pri ocenjevanju vin

Strokovnjaki med pokušajo

Ljubljana, 21. avg. — Letošnji IV. mednarodni vinski sejem bodo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odprli 29. t. m. Ze danes pa je mednarodna komisija za ocenjevanje vin začela svoje delo, da bi lahko še pred začetkom sejma ocenila vseh 568 vzorcev, ki jih je Gospodarsko razstavišče prejelo iz 16 držav. Preden je komisija začela svoje delo je direktor Gospodarskega razstavišča Ivan Heller pozdravil člane komisije, ki jo sestavljajo kot predsednik univ. prof. dr. inž. Dragoslav Milisavljević, podpredsednik dr. Richard Teltscher iz Londona in člani Elizabeta Matvejeva Bujeverova iz Sovjetske zveze, dr. Heinrich Fahrsehon iz Zahodne Nemčije, prof. Marin Neagu iz Rumunije, inž. Joseph Weisböck iz Avstrije, inž. Boro Misalovski iz Skopja in Jože Levanič iz Ljubljane. Do otvoritve degustacije nekaj inozemskih članov še ni prispelo.

Pogoj ocenjevanja so letos nekoliko spremenjeni, da bi bilo ocenjevanje čim pravičnejše. Predvsem bodo ocenjevali po skupinah. Posebej bodo ocenjevali li konsumna vina, ki so v večjih količinah na razpolago, s podskupinami za suha, polsladka in sladka vina, posebej kvalitetna vina, za katera so prav tako določene minimalne količine za prodajo, in posebej vrhunska izbra-

na vina. Nadaljnji skupini obsegata desertna vina in pencača se vina. S tem načinom ocenjevanja se je komisija strinjala.

Nadaljnji pogoj za ocenjevanje je seveda, da degustator pri ocenjevanju ne ve, kdo je pred-

ložil dotični vzorec. Da pa bi odstranili tudi vsak sum pristranskega ocenjevanja — četudi tak sum vnaprej izključuje mednarodni ugled degustatorjev — je pripravljali odbor predlagal še nadaljnjo postritev ocenjevanja. Letos naj bi ob degustaciji vzorcev odpadla tudi navedba izvorne dežele in sorta vina. Člani komisije so brez pridržka soglašali, naj odpade navedba dežele.

Oceniti bo treba 344 vzorcev, ki jih je predložilo 57 razstavljalcev iz Jugoslavije. Iz Slovenije je 26 razstavljalcev poslalo 162 vzorcev, iz Hrvaške 12 razstavljalcev 85 vzorcev, iz Srbije 17 razstavljalcev 83 vzorcev, iz Makedonije en razstavljalac 8 vzorcev in iz Bosne in Hercegovine en razstavljalac 6 vzorcev. Razen tega pride v oceno 224 vzorcev, ki jih je poslalo 31 razstavljalcev iz 15 drugih dežel. Največ je prispelo vzorcev iz Sovjetske zveze, namreč 65, in iz Romunije 38, medtem ko bosta Avstrija in Ciper zastopana s 19 vzorci, Madžarska s 15, Francija s 14, Italija s 13, Turčija s 4, ZDA s 7, Mehika s 6, Španija s 4, Izrael s 2 in Portugalska z enim vzorcem, vzorci iz Velike Britanije pa še niso prispeli.

Še nekaj dni nestanovitnega vremena

Dež v Sloveniji in na Hrvaškem, v Beogradu in po Makedoniji maksimalne letošnje temperature — Uragan nad Bačko ugrabil dvoje življenj — Iz Anglije veje proti Franciji veter »ubijalec«

Ljubljana, 22. avgusta. — Vedno novi vdori hladnega atlantskega zraka povzročajo v zadnjih dneh po vsej državi poslabšanje vremena. Sprememba vremena je zlasti občutna v Sloveniji in na Hrvaškem, kjer je bilo v teh dneh za polneti čas srazmerno mnogo padavin. Tako je v sredo v Ljubljani padlo 33, na Jezerskem 35, v Postojni 39 in na Reki 26 mm dežja. Drugod po državi je bilo dežja manj, medtem ko v južni Srbiji in Makedoniji sploh ni deževalo. Odonod tudi poročajo o neznosni vročini. Pred tremi dnevi je sonce v Negotinu in Beogradu poglajlo živo srebro v termometrih do 40, oziroma 38. celcius, to so najvišje letošnje temperature v senči. Najvišjo letošnjo temperaturo so predvčeršnjim namerili še v najtoplejšem kraju LR Makedonije Demir-Kapliji (39 stopinj) in Skopju (38 stopinj).

Obravnava proti morilcu švedske državljanke

Reka, 21. avg. (Tanjug) Obravnava proti Slobodanu Vojnoviču, ki je dne 23. julija v Opatici ustrelil švedsko državljanico Brigito Rydin, se bo začela 29. avgusta pred okrožnim sodiščem na Reki. Sodnemu senatu bo predsedoval predsednik okrožnega sodišča dr. Miha Monič, člani senata pa bodo dr. Benjamin Maurović in trije sodni porotniki. Javno obtožbo bo zastopal tožilec Mate Zaninović, obtožena pa bo zagovarjal reški advokat Jostp Margan.

Medtem ko so se Makedonci hlastili v valovih vardara in drugih rek, se je v sredo popoldne nad Molom in Adu v Bački razbesnel uragan in tudi košata drevesa ruval s koreninami vred. Terjal pa je tudi dvoje irtev. Pred uraganom so se delavci opekarnice »Bačko Kalkan« v Adi umak-

nili pod nastrežje sušine peči za opeklo. Spričo silovitih vetrovnih sunkov se je porušil 23 metrov visok dimnik opekarne in padel na stavbo, pod katero so vedrili delavci. Novica Stojanović in Stevan Milković iz Štiava v leskovškem okraju sta se pod ruševinami zadusila.

Vreme se je poslabšalo tudi nad Zahodno Evropo. Iz Velike Britanije poročajo o močnih vetrovih in obilnih padavinah, ki so včeraj zajele vse britansko otočje. Posebno močan veter — pravi mu »ubijalec« — se zdaj iz Anglije »seli« proti Franciji, za seboj pa pušča opustošenje in poplave. Kolikor je doslej znano, je terjal tudi tri življenja. Letošnje poletje, eno najtoplejših v zadnjih 80 letih, se postavlja s poslednjimi znamenji. Kakor smo zvedeli na sinoptičnem oddelku Hidrometeorološkega zavoda IRS se na nestanovitno vreme obeta vsaj še dva do tri dni.

Sporazum je mogoč

Izpolnjevanje sporazuma o prepovedi jedrskih poskusov je možno nadzorovati. To so enočasno presodili znanstveniki iz zahodnih in vzhodnih držav, ki so se od 1. julija do 21. avgusta posvetovali v Zenevi.

Že poprej je bilo znano, da nobena eksplozija, pa naj pride na katerikoli točki zemeljske oble, ne more ostati neopazna. Metode in sredstva za registriranje eksplozij so tako izpopolnjene, da v tem pogledu niso možne nobene skrivnosti. Znanstveniki so zdaj potrdili, da vsa sredstva in metode lahko tvorijo enoten kontrolni sistem in tako so potrdili prepričanje, ki je bilo že bolj ali manj splošno.

Cepprav je imela ženevska konferenca izključno znanstveni značaj, imajo njeni sklepi političen smisel. Znanstveniki so z dejanji pokazali, da je možen sporazum med Vzhodom in Zahodom o določenem vprašanju in da je možno s sodelovanjem in delovnim vzdušjem, ki sta bila značilna za sestaneke, premostiti politična nesoglasja, ki so se kazala zunaj konferenčne dvorane. Tako je bila docela izpodbita trditev, s katero so opravičevali dejstvo, da še ni sklenjen sporazum o prepovedi jedrskih poskusov — da se namreč še niso sporazumeli o učinkovitem sistemu nadzorstva in da potemtakem sama prepoved poskusov nima nobenega praktičnega pomena.

Prepoved jedrskih poskusov nikoli ni bila tehnično vprašanje. To je bilo in ostalo politično

SPET • RASISTIČNI KONFLIKT •?

Novo Faubusovo izzivanje

New York, 22. avg. (Tanjug). Novi konflikti v zvezi z rasnim vprašanjem med federalnimi oblastmi in posameznimi zvezničnimi državami so neogibni. Tako sodijo washingtonski politični krogi po večeršnjem odzivu na sklep apelacijskega sodišča, ki je potrdilo pravico sedmih črnih državljanov, da tudi v prihodnjem letu lahko obiskujejo gimnazijo v znanem mestecu Little Rock v državi Arkansas na jugu ZDA. Povod za ta odlok in za obnovu celotnega spora, ki je pred enajstim meseci pretresel tujakajno javnost, je bila nedavna razsodba okrožnega sodišča Lemleya, ki je na zahtevo šolskega odbora razveljavil lansko

naredbo svojega predhodnika o odpravi rasnega razlikovanja v šolah in odgodil vso zadevo za dve leti in pol. Spričo večerajšnje Eisenhowerjeve izjave, da presoja vso zadevo tako kot lani in spričo odgovora guvernerja Faubusa, da se bo tudi zdaj postavil po robu baje neustavnemu odloku vrhovnega sodišča, so povzeli v Washingtonu sklep, da je konflikt neogiben.

Ni pa docela jasno, kako se bodo stvari razvijale dalje. Faubus, ohrabren spričo dejstva, da bo tudi v tretje zagotovljen za guvernerja, napoveduje taktiko, ki se bo razlikovala od lanske, ko je z enotami narodne garde pod njegovim poveljstvom skušal preprečiti integracijo, na kar je Eisenhower odgovoril s tem, da je poslal zvezne čete, ki so stražile gimnazijo vse do kon-

Diplomska kronika

Beograd, 22. avg. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku Prezidija Velike narodne skupštine Romunske ljudske republike Ionu Maurerju tole brzojavko:

»Ob narodnem prazniku Romunske ljudske republike pošiljam Vam in romunskemu narodu in imenu jugoslovanskih narodov in v svojem imenu iskrene čestitke in najlepše želje za dobro romunskega naroda in za Vašo osebno srečo.«

Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je poslal romunskemu zunanjemu ministru Avramu Bunaciu tole brzojavko:

»Sprejmite, prosim, moje odkritosrčne čestitke ob narodnem prazniku Romunske ljudske republike.«

POLITIČNA BITKA OKOLI NOVE USTAVE

Za levičarsko enotnost

Razglas KPF — Položaj v socialistični stranki

Pariz, 22. avg. (Tanjug). Politbiro Komunistične partije Francije je danes objavil na članstvo naslovljeni razglas, v katerem poziva člane, naj »prispevajo vse sile za obnovo levičarske enotnosti«, da bi na bližnjem referendumu 28. septembra prepričali odobrite nove ustave. Razglas opozarja na »protidemokratski in monarhistični značaj« osnutka ustave pete republike in poudarja, da je njegov cilj »postaviti Komunistično partijo izven zakona« in »razgnati vse politične stranke v Franciji«.

Razglas Politbiroja so objavili takoj po sklepu večine poslancev Socialistične stranke, da bodo na svojem kongresu sredi septembra zahtevali sodelovanje vseh socialistov v boju za odklonitev nove ustave. Več predstavnikov »manjšinskih skupin« ter bivših socialističnih ministrov zahteva spremembo strankine politike, umik vseh predstavnikov iz De Gaullove vlade in kampanjo proti novi ustavi.

Vzlic tem glediščem bo obnova levičarske enotnosti težko dosegljiva. Politični krogi menijo, da bodo generalnemu sekretarju stranke Molletu, ki opravlja trenutno v odsotnosti generala De Gaulle funkcije predsednika vlade, na kongresu izglasovali zaupnico, ker ga bodo doprle največje federacije s severa in iz Pas-des Calaisa. Zbiranje levic je razen tega oteženo spričo zelo ostre polemike, ki se je vnela med KPF in Zvezo socialistične levice o metodah enotnih akcij republikancev ter o platformi za sodelovanje marksističnih skupin.

Nova smer?

Bonn, 22. avg. (Reuter). Predstavnik zunanjega ministrstva je izjavil, da bo zahodnonemška vlada kmalu proučila vprašanje vzpostavitve odnosov z vzhodnimi državami. Izmed teh dežel ima zdaj Zahodna Nemčija diplomatske odnose edinole s Sovjetsko zvezo.

UMIK IZ JORDANIJE NEOGIBEN

Presenečenje v Londonu

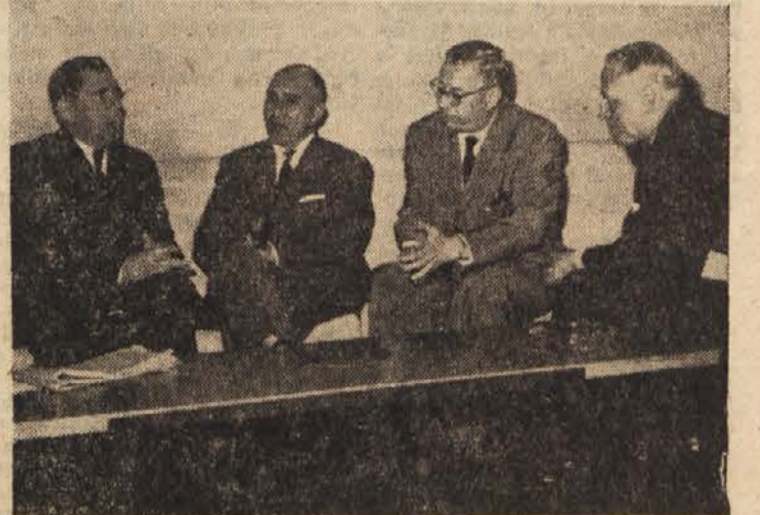
(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

London, 22. avgusta. — London je danes malo zmedlo dejstvo, da je arabska resolucija Združenih narodov »tako nepričakovano naklonjena britanskim in ameriškim čustvom«, kot pravi »Manchester Guardian« v svojem uvodniku. Tudi drugi časniki (med njimi tudi vladni »Daily Telegraph«) nekoliko nejeverno ugotavljajo, da arabska resolucija ne vztraja niti na datumu anglo-ameriškega umika iz Libanona in Jordanije niti na podrobnostih dogovora, ki bi omogočil umik in ki naj bi ga dosegel generalni sekretar Hammarskjöld.

Pripominjajo sicer, da v resoluciji ni govora o »okrepljeni navzočnosti« Združenih narodov na Bližnjem vzhodu (oziroma na Libanonu in Jordaniji), kot so to sprva pričakovali, hkrati pa sodijo, da poudarjanje načel Arabske lige o nevmešavanju v notranje zadeve suverenih arabskih držav dejansko pomeni jamstvo

uresničenjem sklepov, vsebovanih v resoluciji, jasno ugotoviti, da poročila Arabne lige proti vmešavanju v notranje zadeve drugih dežel veljajo tudi za britanske protektorate, kot so Kuvait, Katar, Bahrein, Oman in drugi, ne pa samo za deset dežel, ki so sodelovale pri sestavljanju resolucije. Časnik daje vedeti, da tako misli tudi britanska vlada.

Kosta Timotijević

Sovjetski zunanji minister Gromiko v razgovoru s egipčevskim zunanjim ministrom dr. Favzijem med sedanjim zasедanjem Generalne skupščine OZN. (Na sliki od leve proti desni): Gromiko, Favzi, Sobolev in Zorin

Obradović v Bagdadu

Bagdad, 22. avg. (Tanjug). Odpravnik poslov jugoslovanskega veleposlanstva v iraški republiki, svetnik Savo Obradović je z osebnim veleposlanštvom prispel v Bagdad. Po prihodu je svetnik Obradović obiskal iraško zunanje ministrstvo.

El Badr v Bagdadu

Bagdad, 22. avg. (AFP). Jemenski prestolonaslednik princ El Badr je prispel danes iz Kaira v Bagdad na prvi obisk v Iraku po republikanskem prevratu v tej deželi. Princ El Badr bo iraški vladi sporočil čestitke jemenskega kralja in vlade ob ustanovitvi iraške republike.

Gladovni protest

Nikosija, 22. avg. (AFP). Dvesto »petdeset ciprskih Grkov, zaprtih v Limasolu, je davi začelo gladovno stavko iz protesta proti slabemu ravnanju z dvajsetimi priporniki.

Tudi v taborišču Pila, v severnem delu otoka, je predvečernjim 120 pripornikov začelo gladovno stavko.

Hammarskjöldovi načrti

v zvezi z njegovo misijo na Bližnjem vzhodu

New York, 22. avg. (Reuter). Na današnji tiskovni konferenci je generalni tajnik OZN Hammarskjöld govoril o načrtih v zvezi s svojo misijo na Bližnjem vzhodu. Rekel je, da namerava v ponedeljek odpotovati v Jordanijo in ostati v tej deželi ves prihodnji teden. Konec tedna namerava prisostvovati konferenci o mirnodobni uporabi atomske energije v Zenevi. Zatem se bo Hammarskjöld vrnil na Bližnji vzhod in predvidoma obiskal Kairo, bržkone pa tudi Bejrut in Bagdad.

Hammarskjöld ni govoril o novih načrtih glede Jordanije. Skliceval se je na resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta v Generalni skupščini in v kateri je rečeno, naj se generalni tajnik predvsem posvetuje s prizadetimi vladami. »Ne bi bilo pametno govoriti o načrtih, dokler še nismo seznanili z gledišči narodov, za katere gre,« je poudaril Hammarskjöld.

Novinarji so zatem vprašali Hammarskjölda, ali bo na podlagi resolucije pooblaščen, da v ugodnih okoliščinah določi čas umika tujih čet iz Jordanije in Libanona. Hammarskjöld je poudaril, da se to vprašanje tiče vlad in pripornikov: »Ne želim prevzeti vloge posameznih vlad ali najvišjih organov OZN.«

Generalni tajnik OZN je dejal, da si je moč resolucijo razlagati tako, da bo obstajala »nekakšna navzočnost OZN«, ko bodo tuje čete umaknile s Srednjega vzhoda. Pojem »navzočnost OZN« pa je zelo širok, je rekel na koncu Hammarskjöld.

Sestanek Lloyd-Favzi

New York, 22. avg. (Reuter). Britanski zunanji minister Selwyn Lloyd je imel sinoči dveurni razgovor z zunanjim ministrom ZAR dr. Favzijem. To je bil njun prvi sestanek po suezski krizi. Sestanek je bil v pisarni generalnega sekretarja Hammarskjölda, ki ga je tudi pripravil. Dag Hammarskjöld je bil ves čas navzoč pri razgovoru. Menijo, da so obravnavali odnose med Veliko Britanijo in ZAR in govorili tudi o obnovitvi rimskih razgovorov za ponovno vzpostavitev diplomatskih stikov.

Uspešna jedrska eksplozija

London, 22. avg. (Reuter). Britansko ministrstvo za oborožitev je sporočilo, da je bila danes v središču za jedrske poskuse na Božičnih otokih izvršena jedrska eksplozija. Poskus z bombo, ki so jo vrgli iz balona, je bil uspešen.

Slavko Fras

Za izročitev Artukovića

Beograd, 22. avg. (Tanjug). V Beograd se je vrnil predsednik Zveze židovskih občin Jugoslavije dr. Albert Weiss, ki se je od 23. do 30. julija v Zenevi udeležil zasedanja Izvršnega odbora svetovnega židovskega kongresa. Po zasedanju je dr. Weiss obiskal nekatero židovske občine in ustanove v Bruslju in Kölnu.

Izvršni odbor je sprejel več resolucij, med njimi resolucijo proti jedrskemu oboroževanju in resolucijo o boju za mir. Razen tega je izvršni odbor ugotovil, da se mora Svetovni židovski kongres, še nadalje zavzemati za izročitev vojnega zločinca Artukovića.

»Padalska stranka«

Pariz, 22. avg. (Tanjug). Z dekretom francoskega vrhovnega poveljnika generala Salana so danes v Alžiriji odobrili delo politični stranki »javne rešitve«, ustanovljeni s povezovanjem vseh akcijskih odborov, ki so vodili prevrat v maju. Za generalnega sekretarja stranke je imenovan padalski general Massu. Strankin program predvideva »najodločnejši boj za uveljavljenje nove ustave,« kakor tudi »psihološko politično delo za obnovo naroda in odstranitev dosedanjega sistema v republiki.«

Pogled na središče Borovelj

400 let boroveljskih »pilejev«

Na Koroškem izdelujejo najboljše puške — Izvoz v vse dežele sveta

»trdljiva«, da je moč brez posebnih težav doseči veliko odpornost železa. Tudi v srednjem veku je bilo koroško železarstvo na dobrem glasu in marsikateremu vitezu je rešil glavo boroveljski šlem.

V 16. stoletju je šlo marsikaj med staro železo, tako tudi železni oklepi in šlemi »zadnjih vitezov«. Strelno orožje začelja spodrivati sulico in meč. Za orožarske cehe pomeni to produkcijsko krizo: treba se je preusmeriti. Treba je začeti zvijati železne plošče v cevi: »flinte« in »pike« zahteva od rokodelcev vojskujoča se gospoda.

In tako se je nekega lepega dne 1. 1558 pojavil v Borovljah nek Simon iz Kočuhe, podložnik humperskih gospodov, in ustanovil tu prvo kovačnico puškinih cevi. S tem je postavil temelje za enega najbolj pridobitnih koroških poklicev. Boroveljski puškarji — ali »pilejji«, kakor jih imenujejo — so znani in slavni po vsem svetu.

Neka lista iz leta 1632 pripoveduje, da je bilo tega leta v Borovljah 105 puškarjev, pri katerih je bilo zaposlenih 130 pomočnikov in vajencev. Te številke izpričujejo, da je glas o boroveljskih »pilejji« šel po vsej Evropi. Ker se je koroško železo izkazalo kot najboljše za izdelovanje puškinih cevi, so se že zelo zgodaj začeli naseljevati v Borovljah tujci, predvsem iz Belgije, Holandije in Vzhodne Nemčije. Spisek osemnajstih boroveljskih puškarjev iz leta 1630 navaja imena: Rachoy, Loy, Izdelanim v dravski dolini. Koroška železarstva ruda je znana po tem, da je lahko Brühel, Pinzger, Just, Bazin, Satmann,

Nägely, Sommerl in — Jelen, Sturban, Kolenc, Učar, Mlecnik...

Kako znamenite so bile Borovlje že v tistem času, nam izpričuje tudi neizprni vir informacij iz 17. stoletja — Janez Vajkard Valvazor. V svoji knjigi »Landesbeschreibung des berühmten Erzherzogthums Kärnten« (Popis slavne vojvodine Koroške), iz leta 1688, kjer govori sicer samo o večjih mestih in gradovih, piše »izjemoma tudi o Borovljah in pravi, da v tem bogatem kraju »stanujejo sami puškarji, orožarji, žičarji in podobni«. Pa tudi naročila, ki so jih dobivali, nam to izpričujejo. L. 1853 je cesar dovolil boroveljskim puškarjem prodati 6000 pušk v Turčijo (z »embargom« torej že takrat niso mislili resno). Ko so leta 1788 tožili, da nimajo dela, so dobili veliko državno naročilo. Od leta 1772 do 1778 so morali poslati v dunajske orožarne: 2000 arabskih karabinarjev, 4000 navadnih pušk, 40.000 samokresov, 8000 karabinarjev s holandskimi cevmi in še posebej 2000 puškinih cevi. Zaton boroveljskih pilejev se je začel leta 1842, ko so na Dunaju zgradili tovarno pušk. V 70. letih prejšnjega stoletja so v Borovljah izdelali 5000 do 10.000 pušk na leto. Poživitev pomeni leto 1885, ko so se pileji združili v produkcijsko združenje in uvedli modernejšje stroje. Vendar pa so v primeri s prejšnjimi stoletji samo še živodarili. Belgijska konkurenca in visoke carine so jim jemali evropski trg — dokler

se niso preusmerili na področje, na katerem jim še danes nihče ni kos: na lovške puške.

Lovske puške so bogastvo Borovelj. Kakšen ugled uživajo boroveljske puške v svetu, pove že samo dejstvo, da boroveljski pileji 90 odstotkov svoje produkcije izvažajo. Najčehči kupci so Nemčija, Francija, Švica, ZDA in Jugoslavija. Amerikanci naročajo navadno najdražje puške, posebno precizne in s kovanim okrasjem. Najcenejše puške so po 60 do 80 dolarjev, najdražje pa pridejo na 1000 in več dolarjev. V veliki delavnici Ludvika Borovnika, edinega zavednega Slovencev med boroveljskimi pileji, delavci v trdem rožnastem narečju prav radi pripovedujejo o natančnem in trudopolnem delu s precizno lovsko puško. Po dva meseca se delavec ukvarja z eno samo dvocevko za ameriške »nedeljske lovce« in še posebej je treba izrezati okraske na kopitu iz izbranega lesa. Zato pa kupcu tudi srce zaigra, ko dobi to čudo preciznega ročnega dela v last. Boroveljčani s ponosom trde, da danes skoraj ni prominentnega lovca na svetu, ki ne bi bil v »poslovnih zvezah« z Borovljem in kadar se politiki in diplomati obdarujejo med seboj z lovskimi puškami, so to skoraj vedno boroveljske »flinte«.

Država in dežela se po svojih močeh trudita, da ta dragocena boroveljska tradicija ne bi zamrla. V tem kraju je edina puškarška strokovna šola na nemško govorečem področju in v načrtu je ustanovitev posebne puškarškega inštituta. Zdej ob 400-letnici »pilejstva« na Koroškem, je dan tudi svečan okvir za poživitev in nadaljnji razvoj te stroke, ki nosi ime mesteca med Karavankami po vsem svetu.

STEVAN HRISTIĆ

»DELAVSKI ODER«

pobudnik amaterske dejavnosti

Karla Bulovec-Mrak Avtoportret (1937)

V četrtek popoldne ob 15. uri je umrl znan srbski skladatelj Stevan Hristić. Zdravil se je na infekcijski kliniki v Beogradu.

Stevan Hristić se je rodil leta 1885 v Beogradu. Gimnazijo je končal v Beogradu, konservatorij pa v Leipzigu. Po študiju je prebil dve leti v tujini, in sicer v Rimu, Moskvi in Parizu. Bil je dlje časa dirigent v Beograjskem narodnem gledališču. S skupino beograjskih glasbenikov je leta 1923 ustanovil Beograjsko filharmonijo in jo vodil 12 let. Do upo-

kojitve leta 1951 je predaval na državni glasbeni akademiji kot redni profesor.

Stevan Hristić je avtor najpomembnejše izvajane domačega baleta »Ohridska legenda«. Razen tega je zložil Hristić dve glasbeni drami »Ekvinokcij« in »Zaton«. Pisal je tudi scensko glasbo za različna gledališka dela, simfonične pesnitve, suite in vokalne skladbe.

Za svoje delo je prejel Hristić red dela I. stopnje. Bil je redni član Srbske akademije znanosti in prizadeven kulturni ter javni delavec.

Delavski oder dobiva v delu ljudsko-prosvetne amaterske dejavnosti vedno večjo veljavo in pomen. S svojim teoretičnim in praktičnim delovanjem z režiserji in igralci s terena pomaga pri izpopolnjevanju njihovega znanja in praktičnega dela ter uvaja med amaterska gledališča neko repertoarno smotrnost in stilno enotnost.

Letos bo delo Delavskega odra še bolj pestro in zanimivo. V oktobru bodo začeli s teoretičnim in praktičnim tečajem, ki ga bo vodil režiser SNG v Celju Branko Gombač. O študiju socialno-kritične drame Georga Kejslerja »Vojak Tanaka«, ki jo bodo tečajniki uprizorili ob zaključku tečaja, bodo imeli tudi številna teoretična predavanja o repertoarnih problemih amaterskih gledališč, ogledali si bodo razne gledališke predstave v Ljubljani, na seminarju o pripravi režijske knjige in scenskega osnutka dramskega dela, ki ga bodo udeleženci pripravili že pred tečajem, pa bodo temeljito obdelali posamezne koncepte.

Zveza Svobod in prosvetnih društev ima namreč namen vzgojiti stalen kader gledaliških amaterskih režiserjev, tistim pa, ki že delujejo, pomagati, da izpopolnijo svoje teoretično in praktično znanje. V ta namen so nedavno poslali na začetni igralski in režiserski tečaj v Split in nadaljevalni tečaj v Dubrovnik, ki ju je pripravil ljudskoprosvetni svet Hrvaške, šest režiserjev tudi iz Slovenije.

V amaterski gledališki dejavnosti letos veliko pričakujejo tudi od razpisane natečaja za izvorno slovensko dramo, ki bo zaključen 1. novembra. Prispela dela bo posebna komisija razdelila v skupino najrajnih del, odkupljenih ter v dela, ki jim bodo potrebni še manjši dramaturški popravki. Komisija bo pod vodstvom dramaturga ljubljanske Drame Lojzeta Filipiča ocenila posamezna dela, z avtorji del, ki jim bodo potrebni popravki, pa bodo imeli krajša posvetovanja, na katerih se bodo udeleženci spoznali z nekaterimi osnovnimi pojmi iz dramaturgije.

Andrej Kurent, ki bo tečajnike uvajal v teoretično in praktično obdelavo recitacije. S predanim materialom bodo tečajniki lahko pozneje sodelovali pri raznih proslavah in prireditvah po društvi in podjetjih.

Zbiranje kartotek o delovanju režiserjev na terenu in repertoarju amaterskih gledaliških skupin za tri leta nazaj bodo tudi letos nadaljevali, saj si bodo s tem pridobili jasno sliko o delovanju posameznih društev v zadnjih letih, spoznali njihove probleme ter jim na podlagi pridobljenih ugotovitev lahko nudili potrebne pomoči.

Letos bodo na Delavskem odru gostovali: SNG Celje z Marinčevco »Komedijsko o komediji«,

amatersko gledališče z Jesenic z Millerjevo »Lov na čaravnice« in študentsko gledališče iz Beograda z nekim domačim delom. Delavski oder se bo tudi letos intenzivno pripravil na revijo gledaliških amaterskih skupin, ki bo najbrž spet v Velenju, delavskem centru in močnem središču kulturno-amaterske dejavnosti. Tudi v prihodnje bo njegova naloga posredovati društvom pomoč in nasvete s poklicnimi režiserji, igralci in drugimi gledališkimi strokovnjaki. Skrb za kvaliteten repertoar, za kvalitetno pripravo in izvedbo dramskih del ter stilno enotnost v režijski in igralški koncepciji, bo tudi v prihodnje osnovna naloga Zveze Svobod in prosvetnih društev in tudi Delavskega odra. I. B.

DVA SLOVENSKA PEVSKA ZBORA NA FESTIVALU V AREZZU

V vesti, ki smo jih objavili v naši torkovi številki in povzeli po srbskih virih, smo zapisali, da bo na VI. mednarodnem glasbenem festivalu, ki bo od 28. do 31. avgusta v Arezzu, zastopala našo državo samo pevski zbor kulturno-umetniškega društva »Proleter« iz Sarajeva. Po naknadnih obvestilih pa smo zvedeli, da bodo našo državo zastopali kar trije pevski zbora, razen že omenjenega zbora »Proleter« še dva slovenska, in sicer: Primorski akademski pevski zbor »Vinko Vodopivec«, ki ga vodi Anton Nanut, ter pevski zbor »Slava Klavžar« iz Maribora, ki ga bo vodil Jože Gregorc. Mariborčani bodo nastopili izven konkurence, medtem ko bo Primorski akademski pevski zbor nastopal kar v dveh kategorijah, v II. kategoriji, ki je namenjena samo za moške zборе, ter v III. kategoriji, v kateri nastopajo mešani in moški zbori.

Tudi letos bodo nadaljevali z začetnimi in nadaljevalnimi igralškimi in režiserskimi tečaji za dijake srednjih šol in učiteljski. Lani so pod vodstvom režiserja Franceta Jamnika obdelali začetne igralске in režijske probleme ter imeli svojo interno predstavo. Letos bo to drugi letnik nadaljevalnega tečaja, ki ga bo ponovno vodil France Jamnik, v praktičnem delu pa bodo obdelovali Mollerovo »Namišljenega bolnika«. Istočasno pa se bo začel tudi nov začetni tečaj, ki bo prav tako dal osnovne temelje iz področja gledališke dejavnosti.

V januarju bo pri Delavskem odru organiziran tečaj za recitatorje. Snov tečaja bodo črpali v sodobni in socialni liriki, vodil pa ga bo član ljubljanske Drame

V sorazmerno kratkem času smo Slovenci dobili kar dve biografiji o umetnikih izpod peresa istega avtorja, francoskega pisatelja Andree Mauroisa. Pred nekaj leti je izdala Cankarjeva založba njegovega Shellyja, te dni pa je pri Državni založbi Slovenije izšlo njegovo »Temno hrepnenje« z značilnim podnaslovom: Njen življenjepis.

Najprej: knjiga ni biografski roman, in še: knjiga ni nič manj zanimiva kot roman najboljše vrste, kajti avtor opisuje eno najzanimivejših žensk v zgodovini evropske kulture, žensko, ki je nosila moško ime: George Sand.

Knjiga bo nedvomno bližja izobraženemu kot priložnostnemu

bralcu, ki išče v takih delih samo ali predvsem fabulo, čeprav tudi ta ne bo povsem razočaran, saj je že suh, kronistični zapis življenjske poti te nenavadne ženske tako bogat, da mu je res težko dodati še kaj »zanimivejšega«.

Toda Maurois ni segel po tem zanimivem materialu iz želje, da bi ustregel okusu določene kroga bralcev, nasprotno: s svojim delom je hotel predvsem popraviti vtis, ki so si ga bralci ustvarili ob prebiranju številnih tako imenovanih biografskih romanov na temo: George Sand. Torej: na prekomerno poudarjanje njenih ljubezenskih avantur in naslajanje ob njenih velikih zablodah srca, s katerimi so mnogi romani pisatelja Georgea Sanda zametali njen pisateljski pomen in hkrati — po Mauroisovem mnenju — popačili tudi njeno človeško podobo.

Pomislite, pravi André Maurois v svojem kratkem uvodu, da je navdihovala Chopina in Musseta; da je Delacroix imel pri njej svoj atelje; da je Balzac prišel iskat k »tovarišici George Sand« snov za eno svojih najlepših knjig: Beatrix; da jo je Flaubert imenoval »svojo drago učiteljico« in da je jokal, ko je slišal o njeni smrti; da je Dostojevski videl v njej pisateljico, ki je skoraj edinstven po sili duha in talenta, in boste razumeli, da sem želel proučiti žensko, ki je bila dolgo dobo svojega življenja duhovna sila in ki jo danes premočno berejo. In nekoliko dalje: ... Nekdo je rekla, ko je govorila o drugi ženski, o Mariji Dorval: »To je čudovito lepa duša, širokosrčna in nežna, odlična um, v življenju polna za-

blod in bede...« Ti stavki veljajo tudi zanjo, ki jih je pisala. Tudi George Sand je bila širokosrčna duša; tudi ona je živela življenje polno zablod in bede. Genialnost, ki je vsem zahteven in nevaren tovariš, je ženski še bolj strašen gost; in srečanje dveh genijev v ljubezni rodi pekoče iskre. O zablodah ne bom ničesar skrival. Zakaj bi lagal? ...

Tako Maurois v svojem uvodu. In takšna je knjiga tudi v resnici. Bogato dokumentirano pisateljsko korespondenco ter s korespondenco njenih sodobnikov, ki jo je znal Maurois zelo nepsiljeno vplesti v pripoved, nudi delo kritično, pa vendar lepo podobo o tej zares nenavadni ženski. Pisec knjige resnično ni skrivil ničesar, pisateljico je osvetlil z vseh strani, tudi s tiste, ki bi manj zanesljivega avtorja lahko zavedla na spolzka tla sene pornografije. Mimo tega pa nudi knjiga široko panoramo kulturne in politične podobe Francije v prvih dveh tretjinah prejšnjega stoletja. Predvsem izstopata obe veliki osebnosti, ki sta se tako usodno srečali s to žensko in brez katere bi morda nikdar ne bili, kar sta bili in sta še vedno: Frederic Chopin in Alfred de Musset.

Ko knjigo preberemo, moramo svoje dosedanje predstave o pisateljici res vsaj nekoliko korigirati. Prav gotovo v dobrem smislu. Tako umetniškemu kot človeškemu. In to je bil poglavitni namen pisca knjige, Andree Mauroisa.

In še to: delo je zelo lepo prevedel Izidor Cankar. Ponekod rahlo motijo nekatere nepopolne tiskarske napake. C. Z.

IZ KINEMATOGRAFSKIH DVORAN »Helena in možje«

Jean Renoir je v svojih filmskih delih že od nekdaj znal prikazati nekaj pomembnih podob žena, predvsem francoskih ženo, čeprav je pri tem vedno izhajal iz svojega posebnega pojmovanja. Tokrat je v filmu »Helena in možje«, ki bi ga lahko uvrstili tudi med barvno-glasbeno fantazijska dela, spretno oživel igralsko moč Ingrid Bergmanove, katere igralsko pot je svet že nekaj let spremljal z vidno zaskrbljenostjo, toda v Renoirovih rokah je ta velika igralka znova oživela.

Kaj odlikuje to Renoirovo filmsko delo? Tudi v tem delu se je odločil, da svoji črno-beli osnovi doda živahno in pestro barvno tehniko. Njegova barvna kompozicija pa je samo dopolnitev glasbeni pestrosti in živahnemu ritmu glavnih igralskih kreacij: Ingrid Bergmanove, Jean Maraisa in Mel Ferrera. Stil Jean Renoira je tudi tokrat enkraten. Lahkotno, skoraj brezlično in neprizadeto obravnavanje literarne teme, ki se prepleta med komičnim in satiričnim, brez vsake patetičnosti, težine in monotonosti je ustvarilo prijetno in živahno sliko preteklosti, iz katere zveni ena sama misel: kaj je dovolj in včasih celo preveč ljubezni, ni časa za politiko in druge vsakdanje probleme, saj je življenje že samo v ljubezni dovolj lepo in zanimivo.

V želji, da bi vendar podal vsaj del življenja določene sredine in časa, pa ni vstreljal na izraznih spopadih, zapletih in preobratih in ni dal delu same misli, kaj je dovolj in včasih celo preveč ljubezni, ni časa za politiko in druge vsakdanje probleme, saj je življenje že samo v ljubezni dovolj lepo in zanimivo. V želji, da bi vendar podal vsaj del življenja določene sredine in časa, pa ni vstreljal na izraznih spopadih, zapletih in preobratih in ni dal delu same misli, kaj je dovolj in včasih celo preveč ljubezni, ni časa za politiko in druge vsakdanje probleme, saj je življenje že samo v ljubezni dovolj lepo in zanimivo.

cionalno poreklo. Pri tem Jean Renoir ni samo velik »dirigent« močnega orkestra, barvnih nians in igralških kreacij, temveč je ustvarjalec najbolj živih utripov človeškega življenja na platnu. Običajna politično-ljubezenska pustolovščina mladega generala in lepe, mladostne, igrive in fermantne Poljakine je v tem okvirju dobila svoj pomen, ki daleč presega lokalni okvir. Umetniška izpodvida Jean Renoira in zlasti Ingrid Bergmanove je pristopna in razumljiva vsem ter je ravno zaradi svoje navidezne preprostosti in enostavnosti, vredna in pomembna. (15)

Prizor iz »Ohridske legende« na prostem v Trstu

POT DO KNJIGE

NEKAJ O ŠOLSkih KNJIZNICAH

Mladinska književnost in mladinsko knjižničarstvo se je pri nas po vojni močno razmahnilo. V Ljubljani, Celju, Mariboru, Murski Soboti in ponekod drugod imajo že lepo urejene mladinske in pionirske knjižnice. V manjših krajih, kjer ni možnosti za ustanovitve mladinske knjižnice, pa imajo ljudske knjižnice poseben mladinski oddelek z najvažnejšimi in najbolj iskanimi deli mladinske literature. Posebno mesto pa zavzemajo šolske knjižnice, ki so nastajale in se razvijale hkrati z razvojem šolstva — ene kot zbirke strokovne in znanstvene literature za vzgojitelje, druge pa kot mladinske knjižnice, ki naj bi zajemale v prvi vrsti čtivo, prilagojeno šolskemu učnemu načrtu. V primerjavi s statističnimi podatki je bilo lani v Sloveniji 1548 knjižnic za učence in 1509 knjižnic za vzgojitelje, medtem ko jih je bilo leta 1939/40 le 1921.

Šolske knjižnice naj bi v glavnem skrbela za mladinsko slovstvo, ki ustreza potrebam in željam otrok ter bi bile hkrati prilagojene predpisnemu šolskemu čtivu. Urejene naj bi bile po sodobnem načinu svobodnega pristopa in izbire tistih del, ki so primerna otrokovi starostni dobi ter njegovi intelektualni in čustveni stopnji razvoja. V obdobju, ko se širi otrokovo obzorje in oblikuje njegova osebnost, mu je knjiga prijatelj in sopotnik v spoznavanju življenja, njegova duševnost išče v njej vse tisto, kar mu šola in družina samo površno nakažeta.

Ko sem pred kratkim v neki ljudski knjižnici vprašala, kako si otroci izbirajo dela in kaj najraje berejo, je knjižničarka smeje se odgovorila: »Pri nas otrok svobodno izbira. Damo mu pač tisto delo, ki

ga želi, ker ga ne dobi v šoli.« Menila je namreč, da šolske knjižnice ne ustrezajo povsem svojemu namenu, ker niso sodobno urejene in pravilno vodene, ker imajo premalo čtiva, ker je njih nabavljanje zelo neenotno in nesmotno zaradi preveč tega učnega načrta in da zaradi pomanjkanja čtiva v šolskih knjižnicah otroci obremenjujejo ljudsko knjižnico.

Pa pogledimo, kakšno je stanje na posameznih šolah. Maršičod, kot na bivši Klasični gimnaziji v Ljubljani, ali Osnovni šoli v Mostah, imajo knjižnice lepo urejene, v primernih prostorih in otroci jih s profesorjevo pomočjo sami vodijo. Ker mladina veliko bere, skrbijo za redno nabavljanje čtiva ter imajo v knjižnicah dnevne izdaje, ki naj bi jih otrok spoznal v času šolanja. So pa tudi knjižnice, katerih poslovanje je dokaj površno, odvisno od dobre volje vzgojitelja, ki knjižnico vodi in ki za to delo običajno ne prejema nobenega honorarja in tudi ni razbremenjen šolskega pouka. Na vprašanje, kako nabavljajo čtivo, so odgovorili zelo različni. Ponekod se o tem posvetujejo, drugod pa nabavljajo knjige sam knjižničar po svoji priložnosti in denarni zmogljivosti. Povsod pa jim primanjkuje denarja, zato nabavljajo le posamezne izvode, zato so knjižni ovi razcefrani, zato ni urejenih prostorov in zato tudi ni človeka, ki bi se za knjižnico resno zavzel in uvajal otroke v branje. Seveda v ljudskih knjižnicah ne vedo, da je proračun šolskih knjižnic zelo omejen in da ravno zaradi tega nimajo vsega čtiva, ki ga mladina potrebuje in ki jo zanima. Za ilustracijo naj povem, da je imela Klasična gimnazija lani najvišjo vsoto 200.000

dinarjev za obe knjižnici, kar pa je v primerjavi z ostalimi šolami še kar lepo. Kljub temu pa se zgodi, da ne morejo nabaviti literature, ki bi jo rabili za maturo, ne obnoviti vezav ter nakupiti vsega obveznega čtiva. Zaradi prenatrpanosti učnega programa se je redke vzgojitelje temeljito vživeli v delo knjižnice, zato otroci tudi nimajo pomoči pri branju ter najraje hlajstajo po lažjem čtivu.

Po podatkih iz nekaterih ljubljanskih šol, kar bo približno veljalo tudi za ostalo šolsko mladino, je za otroke v prvih razredih osnovne šole najzanimivejša ilustrirana knjiga od slikanice do ilustriranih pravljic, basni in potopisov, ki mu odpirajo pogled v nov svet ter plamenitijo in razvijajo njegovo čustveno življenje. Praviljčno fantazijski svet obdudujejo deklice tudi še po desetem letu, medtem ko dečki hitreje preidejo k bolj realistični snovi ter zamenjajo pravljice z raznimi zgodbami in romani o junakih, polnih borbenega optimizma in pravičnosti. Pozneje pa jih zanimajo tudi dogodki iz vsakdanjega življenja, dekleta pa iščejo vedno bolj pot v čustvenom romantičnem svetu. Seveda imata v tem pomembno vlogo predvsem šola in vzgojitelj ter njuno usmerjanje, kajti v otroku je treba neprisiljeno buditi okus in različen gledanost ter mu pravilno odkrivati svet knjižnih umetnin. Hkrati pa ga je treba obvarovati pred čtivom, ki zanika vse napredne, etične in moralne vrednote.

Smotno delo z mladimi bralci so začeli v Pionirski knjižnici v Ljubljani. Tu se zbirajo otroci, ki so šele začeli s prvimi slikanicami in ilustriranimi pravljicami, dečki in deklice, ki jih že zanimajo zgodbe o junakih, ter fantje in dekleta, ki pose-

gajo že po zrelejših, zahtevnejših delih. Tehnični, socialni in kulturni razvoj sveta daje mladini novo snov tudi v izbiri literature. Knjižničarji spremljajo otroke, mu pomagajo, mu svetujejo ter ga spretno uvajajo v branje. V rednih seminarjih razpravljajo o posameznih delih, iščejo vzore in grajaajo napake. Mladi bralci so povedali, da jim tak način dela zelo ugađa. Nekdo se je pritožil, da jim v šoli nastavljajo toliko imen in naslovov, povedo kratko vsebino, o novejših delih pa tudi tam le malo izvejo. Nje zanima toliko obvega. Ne samo Robinson in Gulliver, zanima jih tudi kaj več o življenju v vesolju, morju ter podobna dela. Radi prebrajo tudi domača dela, ena bolj, druga manj, najraje pa iščejo tista, ki jih v šoli ni in o katerih pravijo profesorji, da nimajo toliko umetniške vrednosti.

Tako je pač z mladino vedno bilo. Otrok išče vse, kar mu je še neznano. Pri tem iskanju pa mu je treba pomagati, kajti vsaka knjiga ni zanj. Ene še ne razume, druga rani njegov otroški svet. Današnja mladinska literatura je v marsičem še pomanjkljiva, pomanjkljivo pa je tudi njeno izdajanje, nabavljanje, urejanje in uvajanje otroka v branje. Vsi nestrpno pričakujemo, da bo šolska reforma tudi v tem marsikaj izpremenila in izboljšala. Učni načrti, ki so tudi v tem pogledu tog in zastareli, bodo morali marsikaj popraviti. Zato je brez dvoma dobra zamisel, da bodo že z novim šolskim letom v večjih šolah nastavljeni posebni knjižničarji, na učiteljskih pa bodo dosedanja teoretična pouk o knjižničarstvu poglabili še s praktičnim delom. Tudi s seminarji za vzgojitelje-knjižničarje in z biltenom o čtivu za šolske knjižnice, ki ga bo izdajal Zavod za proučevanje šolstva, bo doseženo marsikaj koristnega. Skrb za vzgojo zdravega in napredno mislečega človeka nam veleva, da s povečanjem gmočnih sredstev in smotrnejšim delom v knjižnicah nudimo našim otrokom čimveč za njihov vsestranski intelektualni in emocionalni razvoj. I. B.

PRIBLIŽNO 100 NEOBJAVLJENIH KRANJČEVIČEVH PESMI

V Zagrebu pripravljajo proslavo 50-letnice smrti velikega hrvaškega pesnika Silvija Strahimira Kranjčevića. V muzeju za književnost pripravljajo razstavo o njegovem delu. Najzanimivejši del zbranskega materiala so njegova še ne objavljena dela, vred njih približno 100 pesmi. Celotno pesnikovo zapuščino so fotokopirali in desicirali ter prili do izredno zanimivih zaključkov. Med neobjavljenimi pesmimi je posebna zanimiva sonetni venec »Nadi pronačelo krono«, napisan 1924. leta, ko je bil pesnik star šele 18 let. Zbrali so tudi nekaj nedokončenih pesmi in skic ter zaključene pesnitve, ki jih pesnik najbrž ni objavil zaradi stroge cenzure avstrovske monarhije. V redakciji pesnika Tadijanovića in v tiskari Jugoslovanske akademije bodo ob obletnici pesnikove smrti, 29. oktobra, objavili vsa še neobjavljena Kranjčevićeva dela. Izbor Kranjčevićevih pesmi bo izšel tudi v slovensčini. Pripravil in priredil jih je Alojz Gradnik.

LIST ZA LISTOM — NAŠ PRIJATELJ

PODNAJEMNIŠKA SOBA

in začel trgati rjuho v ozke trakove, ki jih je nato z vrhom noža pazljivo tlačil v razpoke vrat in oken. Ko je bilo vse končano, je ugasnil luč, odprl plinsko pipico do kraja in se udobno vlegel na posteljo.

Prebivalci razpadajočih hiš iz opeke v siromašnem in zaobljenem kraju so nemirni in nezgodni kakor vreme. Brezskrbni, ki imajo na stotine domov. Selijo se iz ene opremljene v drugo, večni klateži, nestanovitni v prebivaliških, nestanovitni v srcu in mislih. V zakonskem ritmu prepeljujejo »O moj, dragi dom«, svoje ognjišče in svojo domovino pa nosijo v roglji škafli za klobuke; njihova trija je prepletana okrog nekakšnega klobuka, kavčukovec pa je zanje figovo drevo.

Kakor imajo hiše v tem okraju tisoče prebivalcev, lahko polnijo tisoče zgodb, ki so brez dna v veliki večini neumne; tako pa ni bilo, če se ne bi tam našli njimi našla tudi kakšna druga.

Nekega večera, ko je mrak že padel, se je med tistimi razpadajočimi hišami motal mladenič in vronil na vsakih vratih. Ko je prišel do dvanajste hiše, je položil svojo borno prtljago na stopnice in si obrisal prah s čela in klobuka. Zvonec je zamolklo odzvanjal in se razlegal po prazni hiši, vse dokler se na vratih ni prikazala oskrbnica. Njen vnanji vid ga je spomnil na požrešnega, sitega črva, ki je pojedel orevo jedro do same lupine in sedaj išče prebivalca, ki bi ga položil in z njim izpopolnil praznino.

Mladenič je vprašal, če ima kakšno prazno sobo, ki bi jo lahko oddal. »Vstopite,« je rekla oskrbnica s hripavim glasom, ki je prihajal iz grla, vsega obloženega s krznom. »Eno imam v tretjem nadstropju, na dvoriščni strani. Prazna je že teden dni. Ali jo hočete pogledat?«

Mladenič je šel za njo po stopnicah. Slaba svetloba, ki je prihajala od kdovekoga, je blažila sence, medtem ko sta stopala po stnem stopnišču. V zraku je bil nekaj plesnobi, ki je napravljval temnejši, mračen prostor brez sonca, kjer so lišaji in manjši rasi in se razraščali po razpokah stopnišča ter se lepili na podplate kot kakšna organska tvorila. Z obeh strani stopnišča so bile v zidu prazne vdolbine. Močno rabi bilo nekoč v njih zasajeno cvetje, ki pa je pomrlo v tem zadušljivem zraku. Nemara so tudi nekoč stali tudi kipi svetnikov. Kar sama se je ponujala misel, da so jih od tam izvlekli pridaniči in vrage in jih odnesli v mračne in umazane luknje, ki so jim pravili sobe za podnajemnike.

»Tukaj je soba,« je rekla oskrbnica hripavo. »Lepa je in nikoli ni prazna. Lani so v njej stanovali zelo ugledni ljudje. Častna beseda, in mi takoj plačali naprej... Vodovod je na koncu hodnika... Sprowl in Moony sta v njej stanovali tri mesece. Tukaj sta napisali tudi veaudeville. Gospodična Berta Sprowl... Bržkone ste slišali zanjo... No, to je bilo njeno umetniško ime... Tam, desno nad omarico, je viseča v okviru njena poročna slika... Plin je tukaj in kakor vidite, je kar precej zidnih omar. Ta soba vsakomur ugaia. Nikoli ne ostane dolgo prazna.«

»Ali ste imeli mnogo gledaliskih ljudi na stanovanju?« je vprašal mladenič.

»Prihajajo in odhajajo. Večina mojih podnajemnikov je iz gledališkega življenja. Da, gospod, to je gledališki okraj. Gledalci nikoli ne ostanejo dolgo v istem stanovanju in kakor sem rekla, prihajajo in odhajajo... Najel je sobo in plačal za teden dni naprej. Rekel je, da je utrujen in da bo ostal kar v sobi, potem pa je odšel. Oskrbnica je rekla, da je soba nared, da je vse pripravljeno, od brisače do vode, in medtem ko je odhajala, je mladenič menda že tisočkrat ponovil isto vprašanje: »Ali se spominjate, da je bilo med vašimi podnajemniki tudi neko dekle... gospodična Wasc... Elisa Wascner? Kmalu bo pela v gledališču. Zelo živahno dekle je, srednje velika, suha in rdečkasto zlate lase ima. Nad levo obrvijo je imela znamenje.«

»Ne, ne, ne spominjam se tega imena. Razen tega pa gledaliski ljudje menjajo imena tako pogosto kakor sobe... Stalno se selijo. Ne spominjam se takega dekleta.«

Ne, zmerom le — ne. Pet mesecev nenehnih vprašanj in zmerom nikalni odgovori... Koliko je porabil samo časa, da je vsak dan ponavljal isto vprašanje direktorjem gledališč, menažerjem, po šolah in zborih; ponovi je iskal med gledališkimi občinstvom v različnih gledaliških skupinah in v music-hallih; vse to je bilo

tako naporno, da se je bal, če bo sploh kdaj našel tisto, česar si je tako želel. Zelo rad jo je imel in počenjal je vse, kar je mogel, samo da bi jo našel. Potem ko je izginila, je bil prepričan, da je to veliko, z vodo opasano mesto skriva nekeje v sebi. Vendar, mesto je bilo podobno živemu pesku, katerega drobci se nenehno premikajo, tako da so tisti, ki so bili danes na površini, jutri že zakriti globoko v vodi in blatu.

Podnajemniška soba je sprejela svojega zadnjega stanovalca z žarom lažnega gostoljubja. Sprejem je bil, kot bi ga pripravljala lakota, podoben lažnemu smehljaju. Iz njenega starinskega pohištva, iz strganih brokatnih prevlek, ki so bili z njimi prevlečeni kavč in naslonjači, s

cenenega ogledala, ki je stalo med obema oknomi, in z nekaj pozlačenih okvirjev in medeninstvih palčic postelje, ki je stala v kotu, je sevala nekakšna sofisticirana udobnost.

Gost je nemočno sedel v naslonjaču, medtem ko je soba pripovedovala o svojih, med seboj tako različnih stanovalcih.

Večbarvna, pravokotna preproga, kot nekakšen razcveten tropski otok, je ležala obkrožena z valovi blatnega morja. Na pisanih papirnih tapetah po stenah so visele slike, ki preganjajo brezdomce od hiše do hiše; shugenotski ljubavniki, prvi sponde, »svatbeni zajtrk«, »Psyha na vodnjaku«. Kamin, katerega stroge in pravilne linije je bilo moč le slutiti, je bil pokrit z revnim skrivenčenim okrasjem kot trakovi pasov v baletu Amazonk. Na vsaki strani je stala prazna vaza, slike igralok, prazne stekleničke zdravila in razmetane igralne karte.

Kakor postajajo črke tajnega rokopisa zmerom jasnejše, čim dalj jih gledaš, tako so tudi vse te drobnarije, ki so jih pustile procesije stanovalcev v tej podnajemniški sobi, dobivale druga za druga svoj pomen. Zguljena preproga pred toaletno mizico je govorila o lepih ženskah, ki jih je bilo tukaj obilo. Bledi odtiski prstkov na zidovih so pričali o malih jetnikih, ki so poskušali najti svojo pot do sonca in zraka. Velik madež na steni, ki je bil podoben senci raztreščene bombe, je kazal, kam je priletel kozarec ali steklenica, ki se je razbila skupaj s svojo vsebino. Prek ogledala je bilo z diamantom vrezano s krivimi črkami ime »Mary«. Vsem tem podnajemnikom so, kot je bilo videti, sledili plašni stanovalci — morebiti nesrečna zaljubljenca, ki sta v sobi izživljala svoje strasti. Pohištvo je bilo odrgnjeno in polomljeno; kavč, katerega vzmeti so popustile, je bil podoben grozljivemu strašilu, ki je bilo uničeno z dolgotrajnim pritiskom nekakšnega grotesknega krča. Kdo ve čigav močan udarec je odlomil večji kos marmorja s kamina. Vsaka deska na podu je bila kriva in počena. Zdelo se je naravnost neverjetno, da so vso škodo in grobojstvo v tej sobi povzročili prav tisti ljudje, ki so jo vsaj za nekaj časa imenovali svoj dom; morebiti je bilo to izraz odpora proti lažnemu domačemu ognjišču? Oh, kako bi bilo lepo, če bi imeli vsi svoje domove, ki bi jih lahko čistili, krasili in varovali.

Mladi stanovalec je sedel v naslonjaču in se prepustil takim mislim. Medtem pa so v sobi prihajali razni zvoki in vonji. Iz ene izmed sob je bilo slišati razbrzdane, a pridružen smeh; iz druge je bilo slišati prepričljiv monolog; od nekdaj je prihajala uspa-vanka in tih bolesten jok; iz sobe nad njim je bilo slišati čutno breknanje po kitari. Nekje so zaloputnila vrata; mačka je otožno miavkala, podzemska železnica pa je kdaj kdaj zapiskala. Mladenič je vdihaval vonj hiše, duh po plesnobi, ki se je mešal z duhom po linoleju in trohnečem pohištvu.

Ko je tako počival, je sobo iznenada napolnil močan sladki

duh resede, ki je plusnil vanj, kot bi ga veter prinesel, s tako močjo, da je bilo, kot bi prišla v sobo ženska. Mladenič je glasno vzkliknil: »Prosim, draga, kakor da se je nekemu odzval, skočil s stola in se ozrl okrog sebe. Razkošni duh se je privil obenj in ga vsega prevzel. Zmeden je stegnil roke za njim in vsi čuti so bili vznurjeni.

Kako ga je mogel vonj poklicati? Ne, to je moral biti glas! Vendar, ali se ga je glas mogel dotakniti in ga pobožati?

»V tej sobi je bila,« je vzkliknil in poskočil. Čutil je, da bi sedaj lahko prepoznal tudi najmanjšo stvar, ki je bila njena ali katere se je ona, pa čeprav samo dotaknila. Od kod je prihajal ta vonj po resedi, ki ga je vsega prevzel? Vonj, ki ga je ljubila in uporabljala?

Soba je bila le površno popravljena. Na prazni toaletni mizici je bilo raztresenih pol dutata lasnic, teh diskretnih in nevidnih prijateljic ženskega spola. Mladenič jih ni niti pogledal, saj je vedel, da so si vse kljubovalno podobne. Ko je preiskal predale mizice, je našel majhen raztrgan robček. Pritisnil si ga je na obraz in ko je zaduhal močan vonj, ga je vrgel na tla. V drugem predalu je našel nekaj gumbov, gledališki program, potrdilo iz zastavljavnice, dve posušeni slaščici in sanjske bukve. V zadnjem predalu je bila črna, ženska, satenasta pentlja za lase, ob kateri je nekaj časa okleval. Vendar je tudi črna pentlja za lase, brezizrazni, skupni ženski okras, ki ne more povedati ničesar.

Ko so slikarja prvič pripeljali v pašev harem, v sobane hanume Saide, je bil presenečen. V njih je prevladovalo evropsko pohištvo, spritno katerega so bile bakrene pekače in vzhodnjaške tkanine videti kot spomini s priložnostnega popotovanja na Vzhod.

Potem ko je malce počakal v prednji sobi, so ga spustili v prostorno sobano, kjer ga je čakalo še večje presenečenje.

Za baročnim pisalnikom je sedela hanuma Saida v bogati obleki dunajskega kroja iz blede-zelene svile. Zgornja polovica njenega telesa se je iz široke krinoline zraščala v čuden šopek sadežev in cvetov; tanek pas, dekoltirane prsi, dovršeno klesana ramena, raven vrat brez gub in pregibov, nalahno zardel obraz, ki drgeta kot smehljaj, sodobna frizura s prečo čez sredo glave in s spretno povezanimi krepkimi prameni bujnih las v vseh odtenkih od svetlo modre do ognjenordeče barve. Na prsih in v laseh cvete.

Vse to se je kot poprseje porcelanske figure, ki je oživela, počasi zasukalo proti njemu in ga ustavilo na vratih. Tisto, kar ga je v resnici zadržalo, je bil pogled ženinih oči. Ker so jih popolnoma zakrivala široke, blede veke, so bile oči prvi hip videti kot oslepele; toda te veke so se na lepem razmahnille, ne z naglo in vajeno samojebno kretnjo, ampak počasi in svečano kot dvoje zaves nad enim samim prizorom, z nekakšnim posebnim in pomembnim posegom volje. Prikazale so se njene oči z naimeničnimi prebliski hladnega lesketanja in živega ognja, z biserno vlažnostjo na površju in s trdim, suhim zlatom v mračnih globlinah. Kdo naj bi vedel, če te oči

resnično gledajo in vidijo tisto, kar se dogaja pred njimi? Za trdno pa kot nepričakovano prizor zmedejo in zadržijo tistega, ki jih prvič zagleda.

Ponudila mu je, naj sede na tanek stol, z nenavadno mladostnim in trepetavim glasom pa je poklicala nekoga iz sosednje sobe. Prikazalo se je suhljato dekle, prav tako po evropsko obleženo, ki je držalo za roke dvanajstletno dekletce, drobčno blede in privlačno, toda preobloženo s pisanimi turškimi oblačili in nakitom.

Tako se je začelo. Malokrvna, svojeglava in mrka deklica je poslušala slikarjeva navodila ravnodušno, skoraj z prezirom, ni

Preiskoval je sobo, se plazil po njej kot pes, vohljaj, otipaval papirne tapete in ogledoval robove preproge. Premetal je police nad kaminom, prestavljal mize, stole, premikal zastore, da bi našel kakršnokoli vidno sled. Našel pa ni ničesar, kar bi mu pričalo, da je bila ona v resnici tukaj, ob njem, nad njim, da se ga je ovijala in se mu prizemala ter ga klicala s tako boleznim glasom, da so se vzburlili tudi najbolj grobi čuti. Se enkrat je od-

O' HENRY

govoril glasno: »Da draga,« se obrnil in kot bi bil ob pamet, strmel v praznino, ker v duhu resede ni mogel razločiti oblike in barve in ljubezni in iztegnjenih rok. O, bog od kje ta vonj! In od kod in od kdaj imajo vonji glas, da lahko pokličejo?

Iskal je naprej. Preiskal je vsako razpoko in vse kote in našel zamaške in cigaretno ogorke. Niso ga zanimali. Ko je našel večji ogorok cigare, ga je s peto pohodil in krepko zaklel. Natanko je pregledal celo sobo. Našel je žalostne spomine na številne prehodne stanovalce; od nje, ki jo je iskal, ki je morebiti tukaj stanovala in katere vonj je lebdel v sobi, pa ni našel niti sledu.

Potem se je znova spomnil oskrbnice. Tekel je iz svoje mračne sobe in hitel dol do vrat, skopi katerih šoranjo je prihajala svetloba. Njegovemu trkanju se je odzvala oskrbnica. Trudil se je, kolikor

se je mogel, da bi obvladal svoje razburjenje.

»Ali mi hočete povedati, gospa,« je roteče rekel mladenič, »kdo vse je stanoval v tej sobi, preden sem jaz prišel?«

»Zelo rada, gospod. Povedala vam bom še enkrat. Rekla sem vam že, da sta bili najprej v njej gospodična Sprowl in gospa Moony. Gospodična Berta Sprowl je bila zaposlena v gledališču, gospa Moony pa je bila... Veste, moja hiša slovi kot poštena...«

»Kakšna pa je bila ta gospodična Sprowl?«

»No, bila je zamorka, majhna, obilna in z malce smešnim obrazom. Odselila se je od tod minli torek.«

»Kdo pa je pred njima stanoval v sobi?«

»Neki gospod, samski, ki se je ukvarjal s precej čudnimi posli. Iz sobe se je odselil, ne da bi mi plačal najemnino za en teden. Pred njim je bila gospa Crowder, s tremi otroki. Soba je imela v najemu štiri mesece. Pred njo je bil tukaj starejši gospod, ki so zanj plačevali njegovi sinovi. Soba je imel v najemu šest mesecev. To bi bili vsi v zadnjem letu. Kdo so bili pred tem, pa se res ne morem spomniti...«

Mladenič se ji je zahvalil in se kot zlomljen vrnil v svojo sobo, ki je bila sedaj mrtvaško hladna. Vonja po resedi, ki ga je malo prej tako vzburlil, ni bilo več, namesto njega pa je bilo spet čutiti stari postani vonj po plesnivem pohištvu kot v skladišču.

Izgubil je vsak up in vera ga je zapustila. Sedel je in strmel v rumeno, sijočo plinsko svetlobo, potem pa je, stopil k postelji

jala z njim. Nepričakovana urničitev njegovih davnih sanj! Muka pa je bila v neizmernem prepadu, ki je zijal med njim in to ženo in ki je bil večji in brezupnejši kot oddaljenost med posameznimi planeti.

Vse to ni za Karasa ne novo ne neznano. Le majceno drugače ponovljena stara igra. Dobro mu je znana tista pijanost zaradi lepih, gosposkih žena, s katerimi je zaradi svoje usodne obrti ostajal z obrazom v obraz, v zaprti, opoja polni sobi in s slikarskim stojalom med seboj in ženo. Tisto se začne kot neke vrste epileptični napad, on pa vnaprej vidi, kako bo teklo in se končalo. Že nekajkrat se mu je takó primerilo in ta usodna samoprevara mu je vselej prizadejala sramoto, razočaranje in izgubo, včasih pa ga je spravila na rob samomora.

Po srečnem naključju ali zaradi posredovanja kakega mecenca se mu primeri, da lahko naslika kako bogataško ali gosposko ženo ali hčer. Hvaležen je usodi, skromno in zbrano se loti dela. Toda ko je dalj časa na samem s svojim modelom, se začne vedno ista igra. Najprej občutek strahotne in hladne razdalje in osamelosti, zaradi katere ga zebe v prste in se mu kali pogled. Potem pa se začne počasi in postopoma občutek spreminjati in on z njim. Spritno sleherne poteze s čopičem se ustvarja in krepki nevidno tanka, toda močna, čudna in pristna zveza med njim in modelom, z njo pa raste tudi njegova iluzija, ga zapeljuje in ga dela neumnega. Kot da bi kakršna koli mamila vplivala nani, tako izginjajo upeljani, kruti odnosi, ki ločujejo ljudi med seboj. Slikar pozabi vse tisto, kar je, tisto, kar ni in kar ne more biti, pa vendar različneje vidi in vse bolj čuti kot edino vznesenosti polno resničnost. Dozdeva se mu, da žena postaja vedno lepša in da mu je vedno bolj blizka. Njeno nepremičnost si sedaj razlaga kot brezpogojno vdanost. Samo glasbi, o poslopjih, drevozredih in ulicah, govori o podrobnostih, ki se jih dotle ni niti zavedal, in dajal ideje in ocene, ki so se tisti hip rojevale v njem. Ko se je pa potem vrnil v svojo vlažno sobo, se je tresel v vročini in spraševal samega sebe, kdaj in kako je videl tisti Rim, o katerem je pripovedoval lepi ženi takó zgovorno in točno, kot da vse to bere iz njenih oči.

IVO ANDRIČ

pa slabo prerisavala geometrične modele iz lepence, ki jih je postavljal prednjo. Celó sama je kazala voljo, da bi se lotila prostega risanja. Toda vse to je počela z nekakšnim prezirljivim mirom, kot da bi rada pokazala temu tujcu, da vse to ni ne težko ne pomembno.

Tačas ko je dekletce risalo, se je sanuma Saída pogovarjala s slikarjem. Zelela je, naj ji pripoveduje o Rimu in o slikarskih galerijah po italijanskih mestih. Karas je pripovedoval živahno in ni odmaknil oči od njenega obraza, ki ga je navduševal, hkrati pa je nenehno premišljeval o svoji brezpomembni in klavni znanjosti. In ti dve tako nasprotujoči si razpoloženji sta pri njem trajali drugo tle drugega, ga pribijala na križ in ga tiščali k tlom kot nevidno in le njemu znano breme. In kolikor bolj se je bal in se trafil v sebi, toliko bolj je občutil potrebo, da živahno in slikovito pripoveduje. In narobe.

Naydušeno in zanesljivo je pripovedoval o posameznih slikah in slikarjih, o kiparjih in glasbi, o poslopjih, drevozredih in ulicah, govori o podrobnostih, ki se jih dotle ni niti zavedal, in dajal ideje in ocene, ki so se tisti hip rojevale v njem. Ko se je pa potem vrnil v svojo vlažno sobo, se je tresel v vročini in spraševal samega sebe, kdaj in kako je videl tisti Rim, o katerem je pripovedoval lepi ženi takó zgovorno in točno, kot da vse to bere iz njenih oči.

Ure risanja, ki jih je Karas prebil pri seraskerjevi hčerki, so postale pri resnična nebesa in — največja muka njegovega življenja. Nebesa so bila v topli in varni sobi, v kateri je sedela žena izjemne lepote in se pogovar-

Tisti večer je bila vrsta na gospe Mac Cool, da gre po pivu. Prinesla ga je in sedla z gospo Phardy v eno izmed tistih podzemskih zatočišč, kjer se navadno zbirajo oskrbnice, da malo poklepetajo.

»Nocoj sem oddala tisto sobo v tretjem nadstropju na dvoriščni strani,« je rekla gospa Phardy. »Vselil se je neki mladenič. Pred dvema urama je šel spat.«

»Česa mi ne poveste, gospa Phardy?« je rekla gospa Mac Cool presenečena. »Kar čudno se mi zdi, da ste jo lahko oddali. Ali ste mu povedali tisto?« je vprašala s šepetajočim glasom, polnim tajinstvenosti.

»Sobe so za to, da jih oddamo,« je jezno rekla gospa Phardy. »In zato mu nisem imela kaj povedati, gospa Mac Cool.«

»Tako je, draga moja; živimo lahko le, če oddajamo sobe... Eh, vi ste pravi mojster za to posel! Saj veste, kako je: marsikdo ne bi hotel najeti sobe, če bi vedel, da je v njej, prav v tisti postelji, nekdo napravil samomor.«

»Prav ste rekli, sami si moramo pomagati, da lahko živimo,« je rekla potem gospa Phardy.

»Da, da, tako je... Ali se ni zgodilo tisto?« prav na današnji dan pred enim tednom, ko sem vam potem pomagala pospraviti in urediti sobo...? Ah, bilo pa je zelo ljubko dekle. Prava škoda je, da se je zastrupila s plinom. Tako prijeten obrazek je imela.«

»Da, res je bila lepa,« je pritrčila gospa Phardy, potem pa kritično pripomnila: »Škoda le, da je imela materino znamenje nad levo obrvijo. Nalijte si, gospa Mac Cool!«

URE RISANJA

ničnosti, ki so ji v njeni maščevalnosti vrnjene vse njene pravice.

Znamenja iste bolezni so se kazala tudi tu, v pogovorih s seraskerjevo ženo. Ta bolezen, se znana, prelestna in strahotna, se

je zdaj pokazala, zdaj kot zaradi lepšega izginila, on pa se je z zadnjimi silami nesrečne zavesti upiral temu, čeprav je tudi sam vedel, da je njegova obramba le del njene zagotovljene zmage.

Hanuma Saída ni bila prav na vsaki uri risanja in ni vselej ostala od začetka do konca. Toda kadar koli se je zgodilo, da ni prišla, sta Karasa zajela taka žalost in občutek izgubljenosti, da se je ves začuden spraševal, kaj počenja tukaj in čemu naj bi posedel s tem dekletcem in njeno do onemoglosti molčajoč dojljo. Ko pa se je prikazala hanuma Saída, je vse oživelo in pogovor je začel teči po nepričakovanih stezah, poln drznih podob in izmišljenj, pa zamolčanih in bolečih odgovodi. Prihajala in odhajala pa je neredno in kakor se ji je zdelo. Sedaj tudi ni bila vedno tako svečano oblečena kot prvi dan. Zgodilo se je, da je pri tekla čisto nenadoma, v svetli domači halji, z razpuščenimi lasmi, ali pa je na lepem vstala in odšla, ne da bi se poslovila.

Vse to seveda ni pomenilo olajšanja, ampak je spravljalo v še večjo zmedenost že tako zmedenega slikarja, pa se je skrivano bolezen še bolj razraščala v njem.

(Prevedel T. P.)

Že sedaj za prihodnje leto

Priloge za letošnjo jesensko setev gredo h kraju — V Sloveniji bomo letos posejali 10.000 ha z italijanskimi sortami pšenice

- Do leta 1961 bomo po planu
- Zveze kmetijskih zbornic Ju-
- goslavije posejali z italijan-
- skimi sortami pšenice milijon
- hektarov od skupno dva mi-
- ljona osem sto tisoč, s pšeni-
- cami posejanih površin. Za le-
- tošnjo jesensko setev so pred-
- videli, da bi posejali 300.000 ha
- z italijanskimi sortami pšeni-
- ce, od tega v Sloveniji 10.000 ha.
- Četrtno vseh površin bodo
- posejali v Prekmurju, 1800 ha
- v mariborskem okraju, 1500 v
- novomeškem, 1400 v ljubljans-
- kem, 1100 v celjskem, 250 v
- kranjskem in v koprskem 500
- ter goriškem okraju 700.

Odbor za poljedelstvo pri re-
publiški poslovni zvezi se je na
setev italijanskih sort pšenice na
večjih površinah pripravil že ju-
lija. Na razširjeni seji so obrav-
navali vsa vprašanja glede pre-
skrbe ustreznih sort semena za
posamezne rajone in tudi glede
materialnih sredstev za uspešno
zagotovitev te akcije.

SEMENA IN MEHANIZACIJA

Po okrajih so imeli posvetova-
nja, na katerih so obravnavali
zlasti izvajanje agrotehničnih
ukrepov in druga vprašanja za
uspeh te akcije. Na teh posveto-
vanjih so ugotovili, da so zadrug-
e in tudi poslovne zveze, ki so
strokovni nosilci akcije, premalo
pripravljene, zlasti kar zadeva
potrebe sodobne agrotehnične ob-
delave. Tako so na primer v mur-
skosoboškem okraju predvideli
oranje le z običajno vprego. Kas-
neje so le naročili dvajset trak-
torjev s potrebnimi priključki.
Tako kot v murskosoboškem so
tudi v novomeškem okraju odstopi-
li od optimalne agrotehniko v
sodelovanju proizvajalcev s kme-
tijskimi združenji, čeprav so že
lahko poročali o lepem številu
prijavljenih s precejšnjimi povr-
šinami.

Celjski okraj je setev italijan-
skih sort pšenice bolje pripravil

in si zagotovil vso potrebno me-
hanizacijo. V mariborskem okraju
so upoštevali tudi domače sorte
pšenice za tiste kraje, kjer ni
moč uspešno sejati italijanskih
sort. V kranjskem okraju so se
v začetku slabše pripravili na je-
sensko setev, vendar so kasneje
celo prehiteli druge okraje tako,
da so poslovne zveze že naročile
potrebne količine semena.

Semena italijanskih sort (del-
no bomo pri nas sejali tudi neko
avstrijsko sorto, za kar je pri-
pravljenega štiri vagona semena)
so že rezervirana. Potrebne koli-
čine bo zagotovila Semena, ki
ima doslej že zaključkov za 60 %
potreb, drugo pa ima rezervirano.

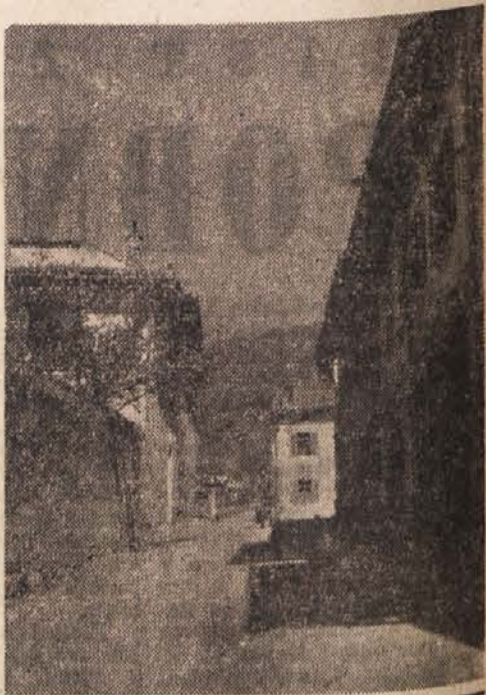
ZADRUGE NE SMEJO ZATAJITI

Pri akciji za setev italijan-
skih sort pšenice na večjih povr-
šinah ne gre le za večji donos,
pač pa tudi za uveljavitev za-
družnih organizacij kot nosilcev
sodobne proizvodnje. Italijanske
sorte pšenice zahtevajo namreč
posebno agrotehniko, ki jo posa-
mezni kmetovalci ne morejo za-
gotoviti. Kmetje namreč lahko
posejajo italijanske sorte pšenice,
vendar s tem niso ničesar dosegli,
če pri tem ne upoštevajo sodob-
nega obdelovanja. Zato je važno,
da se v pripravah na jesensko se-

tev tudi kmetijske zadruge in
poslovne zveze primerno mehaniz-
irajo, to je nabavijo vse potreb-
ne stroje.

Za letošnjo akcijo setve itali-
janskih sort pšenice so se že tak-
oj od začetka začele zanimati
tudi politične organizacije, zlasti
pa še ljudski odbori okrajev in
občin, kar so doslej naši zadrudni
delavci pogrešali. Predstavniki
političnih organizacij in člani
ljudskih odborov so že v začetku
skupaj s strokovnjaki okrajnih in
poslovnih zvez nadrobno proučili
organizacijsko, strokovno-tehnič-
no in gospodarsko plat te velike
in izredno pomembne akcije. Tako
je dobila ta akcija potrebno šir-
rino in podporo, hkrati pa tudi
neposredno sodelovanje širokega
kroga strokovnih in zadrudnih
strokovnjakov in kmetovalcev.
M. St.

Solkan velja po-
leg Šentvida pri
Ljubljani za zibel-
ko mizarске obrti
v Sloveniji. Mizar-
stvo je tod cvetelo
že pred skoraj sto
leti in še zdaj se s
to obrtjo ukvarja
skoraj četrtina mo-
ških. Starejši mi-
zarji se pripravlja-
jo, da bodo opisali
zgodovinsko kro-
niko razvoja te
tradicionalne sol-
kanske obrti. Na
sliki posredujemo
prizor iz Mizarске
ulice, kjer imajo
domala v vsaki hi-
ši delavnico

ZABELEŽENO

Električni tok in servisi

Zadnje čase je potrošnikov
električne energije, velikih in
malih, v gospodarstvu in med
družbenimi organizacijami, če-
dalje več. Potrošniki tako ali
drugače zahtevajo olajšave ali
nižjo tarifo za plačevanje po-
trošenega električnega toka. Tu-
di servisi za pomoč gospodinj-
stvom sodijo v vrsto potrošni-
kov električnega toka z »neraz-
čiščenimi računi«. Pravzaprav
noben izmed njih ni »pravi
dolžnik« električnih podjetij.
Problem pa je v tem, da servisi
v tarifi nikjer niso omenjeni in
da jih torej električna podjetja
različno obravnavajo. Ponekod
so servisi družbeni prostori in
električni tok plačujejo kot
takšni. Drugod jih obravnavajo
kot komunalna podjetja, posled-
ica tega pa je tudi višja cena
za potrošeni električni tok; dru-
god spet, kakor v Ljubljani, me-
nijo, da so servisi — ker se v
glavnem ukvarjajo s storitvami
družinam — razširjena gospo-
dinjstva in električni tok jim
zaračunavajo po ceni, ki velja
za gospodinjstva.

Količina električnega toka,
ki ga zdaj trošijo servisi, deni-
mo samo v glavnih mestih, je v
primerjavi s celotno proizvod-
njo in potrošnjo električne en-
ergije v naši deželi malone nepo-
memna. Celo če bi jo plačevali
po 3 din kilovat namesto 15 do
20, kakor zdaj, bi znašala celot-
na razlika kakih 20 milijonov.
V Skupnosti pravijo, da ta vsota
ne bi mnogo vplivala na njihovo
skupno bilanco.

Če pa servisi plačujejo elek-
trični tok po 15 do 20 din na-
mesto po 2 do 3, kolikor bi že-
leli plačevati, to mnogo pomeni.
Električni tok, voda in lokali
pomenijo za te res poslovne pro-
store združenih gospodinjstev
znatne režijske stroške. Servisi
se ne bodo mogli postaviti na
noge, dokler so njihove storitve
drage.

Kje je izhod? Kdaj bo dolo-
čena ustrezna in realna tarifa
za električni tok, ki ga trošijo
servisi? Enotno jugoslovansko
tarifo imamo in o iskanju ne-
kakšnega kompromisa ne more
biti niti govora. Kakor vemo,
se tarifa ne spremeni vsak dan.
Pa tudi servisi si ne morejo do-
mišljati, da bo njihovo vpraša-
nje samo po sebi prišlo na dnevni
red. Elektrogospodarska skup-
nost pričakuje, da jim bodo o
tem predložili uradno zahtevo,
da bodo stvar dokumentalno in
še le potem se bo kaj izpreme-
nilo.

Nekateri ljudski odbori so
pomagali servisom pri storitvah
gospodinjstvom tako, da sami
plačujejo nastalo razliko. Tako
nekateri imenujejo to pomoč
»regres«, drugi »dotacija«, tret-
ji pa »beneficija«. Posamezni
ljudski odbori pa ne dajejo iz
svojih blagajni niti dinarja, a
servisi plačujejo električni tok
— pod tarifo. Kdo bo to na-
doknadil?

Vsekakor so ljudski odbori
najbolj poklicani, da vodijo ko-
munalno politiko in usmerjajo
cene storitev, ki jih uživajo
državljeni na določenem ozem-
lju. Ljudski odbori ne morejo na
svojo roko zniževati tarife. Prej
ali slej bo treba neporavnane
račune poravnati. Zato bi bilo
bržčas najbolje, če bi kak forum
— denimo Stalna konferenca
mest — proučil to vprašanje in
čisto določeno zahteval ustrezen
ukrep. Skrajni čas je že, da od-
stranimo vprašanje električnega
toka za servise z dnevnega reda
tembolj, ker servisi niso tako
veliki potrošniki električne
energije in ker ne sodijo v ka-
tegorijo tistih ustanov in pod-
jetij, ki jim je treba »odvezati
denar«. Tako sodijo tudi v sami
Elektrogospodarski skupnosti
Jugoslavije. N. Djurič

Že ob žetvi je treba misliti na novo setev

Seminar za prosvetne delavce-komuniste

Okrajni komite ZKS v Novi Go-
rici bo pripravil konec avgusta tri-
dnevni seminar za šolnike, komuni-
ste. Na njem naj bi prosvetni de-
lavci razpravljali o idejnih načelih
naše družbe, ki jih je treba upošte-
vati pri vzgoji mladih generacij. Po-
sebnost pozornost bodo posvetili tudi
šolski reformi v goriškem okraju.
Gre za poglobljen študij pred začet-
kom novega šolskega leta. Program
vsebuje številne probleme, ki so jih
strnili v petih skupinah vprašanj.
Seminar v Tolminu bo od 29. do
viključno 31. avgusta ter naj bi se
ga udeležilo več ko sto šolnikov iz
vsega goriškega okraja. Predavali bo-
do tudi nekateri znani javni in pol-
itični delavci.

Si želite
Fiat 600?
Naročite takoj
Ljudsko pravico

Cesta čez novi železniški most na Jesenicah

Čez železniško progo na Je-
senicah so morali zgraditi zaradi
elektrifikacije proge nov in 60 cm
višji most. Most pa ni le višji,

Na Trnovem že postavljajo spomenik

V ponedeljek so na Trnovu že
prepeljali ogrode spomenika padim
borcem IX. korpusa NOV ter ga ta-
ko začeli postavljati. Sodijo, da bo
delo opravljeno v okolici desetih dni.
Hkrati so začeli v Trnovskem gozdu
ter okoliški prekopavati posmrtno
ostanke padlim partizanov, ki jih bo-
do prenesli v skupno grobnico zraven
spomenika.
Posebna komisija pri Okrajnem
odboru ZB NOV je medtem pripra-
vila ves program ob odkritju spome-
nika 14. septembra, ko bo na Trno-
vem največja letošnja manifestacija
nekdanjih partizanov iz Primorja.
Svoj prihod so najavili tudi številni
bivši borci IX. korpusa iz Tršaškega
ter Goriške in Videmske pokrajine.

marveč tudi mnogo širši, da bo
za vedno odpravljeno ozko grlo
prometa, ki je bilo na tem me-
stu. Most so dogradili že pred
nekaj tedni, nato pa so pričeli
dvigati cesto na obeh straneh
mostu. Zadnje dneve so dvignje-
ni del ceste asfaltirali in v terek
so delo zaključili. Čim bo komi-
sija republiške uprave za ceste
novo dograjeno most in dvignje-
no ter novo asfaltirano cesto pre-
gledala, bo odprt promet preko
mostu in odpravljen obhod okoli
Jesenic, ki je zelo oviral ogrom-
en cestni promet. Ob straneh
ceste gradijo pločnika, kakršne-
ga ima novi most. Čim bodo tudi
ta dela zaključena, bo cestni
promet na Jesenicah mnogo var-
nejši, ker pešci ne bodo hodili
več po cesti, marveč po pločni-
kih.

V Novi Gorici se je deset dni
mudil že časopisnega oddelka Naro-
dne in univerzitetne knjižnice v Ljub-
ljani ter letošnji predsednik Društva
bibliotekarjev Slovenije, Josip
Rijavec. V študijski knjižnici je po-
magal pri uvajanju sistematskega ka-
talogala po načelih decimalne klasi-
fikacije. Smisel kataloga je v tem, da
se knjige razvrstijo po snovi, s čer-
je bibliotekarjem znano ojaš-
ljano delo. Tovariš Rijavec je goriški
rojak ter se je rad odzval vabstvu

OKRAJ GORICA / PRED ENAJSTO OBLETNICO PRIKLJUČITVE SLOVENSKEGA PRIMORJA

Sistematično šolanje domačih kadrov

S smotrnim štipendiranjem bodo v goriškem okraju čez
nekaj let imeli dovolj domačih uslužbencev za temeljne
upravne organe najvažnejše javne službe — Prvi absol-
venti srednjih ter visokih šol se prihajajo

V Primorju so sredi priprav
na najrazličnejše slovesnosti ob
bližnji enajsti obletnici priklju-
čitve k domovini. Vsako leto praz-
nujejo ta zgodovinski jubilej z
novimi velikimi sadovi in pridobit-
vami na vseh družbenih podro-
čjih. Lani in letos so začeli prihajati
tudi prvi absolventi naj-
različnejših srednjih ter visokih
šol, ki bodo v prihodnje lahko vse
bolj prevzemali odgovorne naloge
pri usmerjanju gospodarskega in
družbenega razvoja Slovenskega
Primorja.

S sistematičnim šolanjem do-
mačih kadrov so v goriškem
okraju dejansko začeli šele po de-
centralizaciji štipendiranja pred
treimi leti. Razvoj gospodarstva
ter javnih služb je tedaj dosegel
že tako stopnjo, da je postajalo
pomankanje sposobnih uslužben-
cev čedalje bolj pereče. Potrebe
so bile velike povsod: v zdrav-
stvu, šolstvu, državni upravi ter
zlasti še v gospodarstvu. Bilo je

okraju razpisal 43 novih štipen-
dij, vendar se je javilo samo 35
prosilcev. Za nekatera mesta se
ni javil nihče. Zaradi tega bo ko-
misija za štipendije razpisal bržčas
ponovila.

Goriški okraj daje za šolanje
kadrov vsako leto velika sred-
stva, ki skoraj presegajo njegove
gospodarske možnosti. Samo lani
so denimo izdali za štipendije in
občasne šolske podpore okoli 50
milijonov dinarjev. M. D.

Polagajo kabel za novo telefonsko centralo v Novi Gorici

Ljubljansko podjetje »Tegrad«
začelo v četrtek zjutraj polagati
zavestno »Bratstva in enotnosti«
telefonsko centralo v Novi Gorici. Ka-
bel bodo položili v dolžini več kil-
etrov do Solkana in Sempetra za
spodnjem Vipavskem, kjer bodo vsi
telefonski naročniki posej sodili pod
novo moderno centralo. Polaganje bo
trajalo najmanj tri mesece ter bodo
delavci pri tem opravili okoli 17 tisoč
ur dela.
Sodijo, da bo nova telefonska cen-
trala začela delovati v prvi polovici
prihodnjega leta v novem poštnem
poslopiju. Potrebna sredstva so zagot-
ovljena, nabavljen pa je tudi že del
tehnične opreme.

Goriški gledališčniki bodo gostovali na avto cesti

V začetku prihodnjega tedna bo
odšla na nekajdnevno gostovanje na
avtocesto »Bratstva in enotnosti«
skupina članov Goriškega gledališča.
Prisrčljivi bodo dve predstavi komedije
Aida de Benedettijs »Dva dr-
cata rdečih rož« ter se predstavili v
večerni recitali ob tabornem ogledu
Skupino bo vodil režiser in igralec
Andrej Jelacin.

Uvajanje sistematskega kataloga v študijski knjižnici

Knjižnica se bo kmalu preselila v boljše prostore

V Novi Gorici se je deset dni
mudil že časopisnega oddelka Naro-
dne in univerzitetne knjižnice v Ljub-
ljani ter letošnji predsednik Društva
bibliotekarjev Slovenije, Josip
Rijavec. V študijski knjižnici je po-
magal pri uvajanju sistematskega ka-
talogala po načelih decimalne klasi-
fikacije. Smisel kataloga je v tem, da
se knjige razvrstijo po snovi, s čer-
je bibliotekarjem znano ojaš-
ljano delo. Tovariš Rijavec je goriški
rojak ter se je rad odzval vabstvu

gospodarja vihar in strela, je premagal človeka.
Dve uri so se razgledovali — vsi srečni, za-
dovoljni — z zasneženega vrha po Karavanjskih
Kamniških in Savinjskih planinah. Velikih in
Malih turah. Potem so se po isti poti vrnili
nazaj.
Povratek je bil zmagoslaven. Domačini, ki
so svoje tovaršice ob odhodu v gore spremili s
dovoljno — z zasneženega vrha po Karavanjskih
Kamniških in Savinjskih planinah. Velikih in
Malih turah. Potem so se po isti poti vrnili
nazaj.
Povratek je bil zmagoslaven. Domačini, ki
so svoje tovaršice ob odhodu v gore spremili s
dovoljno — z zasneženega vrha po Karavanjskih
Kamniških in Savinjskih planinah. Velikih in
Malih turah. Potem so se po isti poti vrnili
nazaj.

GEOMETER JE BEZAL PRED PLANŠARICAM
Stojnik Boso naj bi v letu 1822 postavil tri-
gonometrično omejeje Kranjske. Za domačini je
nosilci se je zgodaj poletil povzpel na vrh Trig-
lavla, postavil leseno piramido in nameri-
sino 9.067 dunajskih čevljev. Na vrhu je odprav-
dajala nevihta, med katero je strela ubila do-
mačina Antona Korosca. Ko so med sestopom
za nesrečo izvedele planšarice, so s pompatični-
in praznimi golemi podile uboga inženirja
od Velikega do Malega polja, tamkajšnje majerje-
pa od tod prek Vrtače skoraj do Bohinja.

NEKAJ PRVIH
1830. leta se je prvič pripetilo, da je Breben-
med Malim in Velikim Triglavom nekdo, za-
mel po dveh in ne po štirih. To je bil majster
Maurer, ki se je na Triglav odpravil s skupino
domačinov.
Stirideset let pozneje so se na vrh povzpeli
prva ženska. Skupaj z očetom je takrat 20-letna
Rozalija Skantar iz Srednje vasi pospremila na
vrh dva ljubljanska planinca.
Ljubljanski planinci so v naslednjem letu
zbrali sredstva za nadelavo prve poti po gori-
njsko kočjo.
6. septembra 1903 so odprli znano Pom-
škovo pot. Z nadelavo novih poti ter razširje-
njem obstoječih in odprtjem novih planinskih
planin.

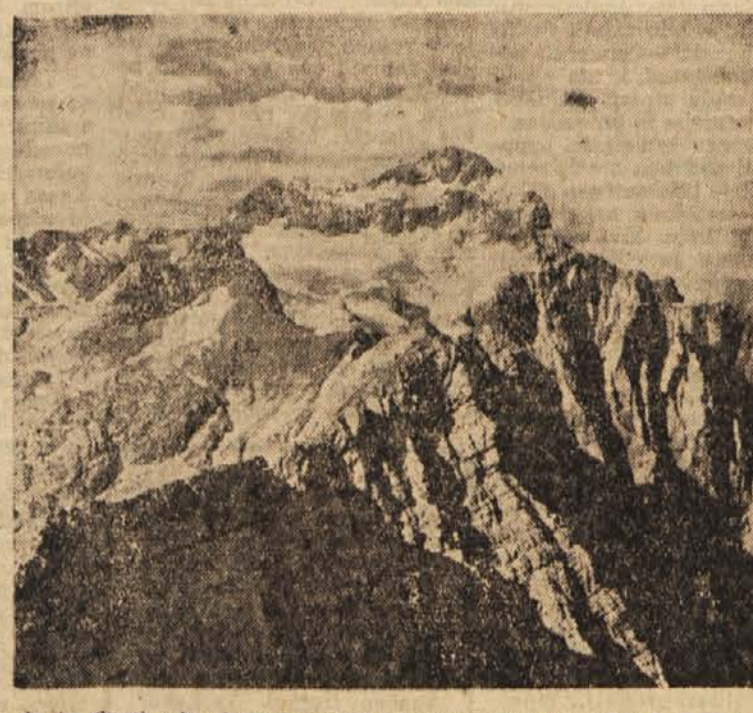
Stosedmeset let je preteklo od tlej, ko je
človek prvič premagal Triglav. Koliko ljudi je
je dozdaj povzpelo nanj ni mogoče povedati.
saj o številu lahko samo ugibamo. Vemo samo
to, da je bilo v letih med zadnjo vojno na Kra-
darci in v Aljaževem domu povprečno po 2 do
3 tisoč obiskovalcev, v letih po zadnji vojni pa
še enkrat toliko.

Prvi na »strehu Jugoslavije«

V torek bo minilo 180 let, odkar so se
štirje slovenski planinci z bohinjske strani
prvič povzpeli na našo najvišjo goro

- Očak Triglav; naša najvišja, narodna
- in »romarska gora«. Pred 180 leti, 26. av-
- gusta 1778, so se štirje pogumni sloven-
- ski planinci prvič povzpeli na vrh 2863
- metrov visoke gore. V spomin na ta
- pomembni jubilej bo Planinska zveza
- Slovenije jutri dopoldne ob Aljaževem
- stolpu vrh Triglav odkrila spominsko
- ploščo prvoprstopnikom: bohinjskima
- rudarjema Matežu Kosu in Luki Ko-
- rošču, lovcu Stefanu Božiču in zdrav-
- niku Lovrencu Willonitzerju.

Triglav ima
tisoče
prijateljev

»NEKDO JE BIL V VISAVAH...«
V nizje lege triglavskega pogorja so do 1778.
leta zahajali le domačini, lovci in redki popot-
niki. Iz pisma, ki ga je baron Ziga Zois poslal
pesniku Valentinu Vodniku pa izvedemo, da je v
tem letu — nekdo bil v visavah. — Neznane je bil
all slikar F. Baraga ali botanik Balthasar Hac-
quet, ki sta v sistem času ob popotovala po bo-
hinjski okolici. Potrjeno je, da je bil Hacquet,
vsaj na Kredarici.
Sicer je baron Ziga Zois gmotno podpiral
domala vse prve pristope na Triglav. Tako je
bilo tudi avgusta 1778. leta, ko je šla večja od-
prava v gore, da poišče pot na glavni vrh. Člani
odprave so se takrat oprli na Hacquejevo pripo-
vedovanje. — Hacquet — je bil tega leta na

Malem Triglavu — da je glavni vrh oddaljen
za pol ure hoda. Baron Zois je menda takrat
Korošcu, Kosu, Božiču in Willonitzerju objubil
z ledenika videli globoko zarezano Dolino Vrat, ki
denarno nagrado, če bi bil vzpon uspešen.
PRVI VZPON
Jutro 24. avgusta 1778. Od Bohinjskega jezera
se je odprava napotila proti Velemu polju. Ves
naslednji dan so omenjeni štirje planinci iskali
dober dostop na zeleni sneg — triglavski ledenik.
Zvečer so se vrnili nazaj na Velo polje, kjer
so prenočili.
26. avgust. Z dnevom so prvoprstopniki za-
pustili prijazni planinarski stan na Velem polju.
Po petih urah hoda in plezanja po ostrem skla-
loviu, ki se je sonce vpljalo vanj z vso močjo,
so prišli na »zeleni sneg.«
Kakor je kasneje Triglav! Goro, na kateri sta bila doslej edina

EVROPSKO ATLETSKO PRVENSTVO V STOCKHOLMU

Jugoslovanske vrste razredčene

Stockholm, 22. avg. (Po telefonu od našega posebnega dopisnika) V nadaljevanju evropskega atletskega prvenstva (četrti dan) so bili danes spet najbolj uspešni ruski atleti, ki so osvojili štiri zlate medalje, takoj za njimi pa Poljaki z dvema prvima mestoma. Najbolji rezultat na današnjem tekmovanju je dosegel Rus M. Skinaškov, ki je s časom 1:17,5 ure dosegel nov svetovni rekord v hoji na 50 km. V posameznih disciplinah so zmagovalci: 50 M OVIRE: Bistрова (SZ) 19,9, 3000 M STEEPLE-CHASE Chromak (P) 3:33,5, DISK - MOSKI: Platkowski (P) 33,92, DISK - ZENSKO: Pres (SZ) 2:32, 400 M OVIRE: Litujev (SZ) 51,1, DALJINA - ZENSKO: Jaboti (Nemčija) 614 cm.

Izmed Jugoslovancev so danes nastopili naslednji: Lorgjer se je s časom 14,4 uvrstil v polfinale, Sikovičeva se je s 23,1 sekunde uvrstila v polfinale, nato pa z istim časom izpadla v polfinalu. Rajkova je z 2:13,3 izpadla v kvalifikacijskem tekmovanju na 300 m. Med gledalce sta se prav tako preselila Murat in Vazič, ki sta startala danes na 1500 m v kvalifikacijah, medtem ko je bil Radošević 12. v metu diska s 50 metri.

Do zaključka redakcije tekmovanje v skoku s palico še ni končano. Naša tekmovalca Lešek in Lukman sta preskočila 430 cm, vendar sta izpadla iz nadaljnjega tekmovanja. Tudi evropski rekorder Roubanis (Grčija) ne bo tekmoval v finalu, ker ni preskočil 430 centimetrov.

NAS UP JE STARTAL

Danes dopoldne je bilo kvalifikacijsko tekmovanje v skoku na 110 m. V prvi skupini je tekmovali Murat in Vazič. Murat je bil drugi s 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

Potekali smo se start tretje skupine. Stanko Lorgjer se je sprchedil vsa tekmovalca brez ovire in lahka dosegel 14,4 sekunde, kar je drugi najboljši čas v kvalifikacijah. Strokovnjaki, ki so si ogledali kvalifikacije na 110 m ovire, so prognoziral vrstni red v finalu takole: Lauer - Lorgjer - Mihajlov.

(N) 8:43,6, Ponomarov (SZ) 8:44,0, Britca (CSR) 8:45,5, Varga (M) 8:48,4.

KAJ ZDAJ?

Zares ne ljub dogodek, ki nam bo vsem ostal dolga leta in v spominu. V finalu teka na 800 m je bilo na startni črti 8 najboljših evropskih atletov. Tretjega dne tekmovanja je bila to vsekar disciplina, ki je najbolj zanimala gledalce oziroma je bilo treba razčistiti vprašanje, kdo izmed treh favoritov (Johnson, Makomashi, Boyson) bo osvojil zlato medaljo.

Deset metrov po startu so se hoteli vsi tekmovalci hkrati prebiti naprej. Anglež Reyson se je skupini umaknil in je tekeli ob skrajnem levem robu. Nato so bili skupaj do 700 m. Ko smo že bili prepričani, da si bo Nemec Schmidt nepriznako priložilo zlato medaljo, sta ra iznenada prehitela Reyson in Boyson. V zadnjih metrih sta se Anglež in Norvežan borila za vsak centimeter, tik pred ciljem pa je Reyson dobil odlo-

Tega še ne veste ...

ZAMUDA ZARADI ZETVE Nemški rekorder v metu kopja Heiner Will je prisel v Stockholmu šele večera, ne pa z drugimi nemškimi reprezentanti. Vzrok zamude: Will je moral na mačem posestvu dokončati potev!

REKIZITI POD KLJUČEM Vodje ruske atletske reprezentance v Stockholmu so prošili švedske organizatorje, če si lahko ogledajo kopja, s katerimi bodo tekmovali na evropskem prvenstvu. Organizacijski sekretar pa jim ni mogel ugaditi, ker imajo kopja zaklenjena in jih bodo prinesli na svetlo šele, ko bo na sporedu tekmovalni met kopja.

NOVINARJI Z DOLGIM NOSOM Sportni novinarji, ki so se v velikem številu zbrali v Stockholmu, so ujeti ruskega vrhovnega trenerja Korobkova v vprašanem, če jim lahko pokaže čevlji, s katerimi je ruski skakalec Stepanov postavil nov svetovni rekord v skoku v višino (216 cm).

Korobkov se je dobro odrezal: »American Charles Dumas je sicer izgubil svoj rekord, zato pa je dobil par sprintaric, prav tistih, s katerimi je Stepanov postavil rekord. Stepanov mu jih je podaril nedavno v Moskvi in jih vam zato res ne morem pokazati.«

ELLIOT V PIRIJEVEM AVTOMOBILU Na evropsko atletsko prvenstvo je prišel kot gledalec tudi novi svetovni rekorder v teku na 1 miljo, Avstralec Heub Elliott. Če mu bo avstralska zveza dovolila, bo po prvenstvu nastopil na nekaj tekmovanjih po prvenstvu.

Elliott je s svojim prijateljem Halbergom, Powerom, Cuthbertovo in drugimi prišel po zaslugi znanega avstralskega tekača Gordona Pirleja, ki jim je posodil svoj avtomobil. Avstralski atleti so prišli na Švedsko prek Francije, Belgije, kjer so si ogledali svetovno razstavo, in Danske.

Glavno vlogo je tedaj prevzela komisija za proteste mednarodne federacije, ki je diskvalificirala mladega Angleža in prisodila zlato medaljo Boysenu. Švedski Angleži tega niso mirno prenesli in so naredili protibo, ki jo je komisija tudi sprejela.

Torej: zmagovalce je Anglež Reyson, medtem ko je Boysen zaslužil srebrno medaljo.

Zvedeli smo, da se je danes Norvežan vrnil v Oslo in na letališču izjavil, da nima namena vrniti medalje, ki jo je prejel. To vest je norveška športna javnost sprejela z velikim ogorčenjem in odločno zahteva, da mora Boysen zlato medaljo vrniti pravemu zmagovalcu.

Kaj zdaj? Po tem neljubem dogodku, ki vsekar ne meče najboljše luč na sodnike, ki so se v tem primeru prepričali, ni bilo pričakovati, da bo v Boysenu zmagala športna zavest in bo častno prenesel poraz vrniti medaljo tistemu, ki jo je res zaslužil. Če ne pa ... bomo pač morali počakati, preden bomo lahko poročali, kako je bila »afera Boysen« končana.

BEZPAK OSTAL PRAZNIH ROK V seni sgoraj opisane dogodka so bile na sporedu nad vse zanimive discipline. Med njimi tudi precejšnje razočaranje za nas Jugoslovane. Čeprav nekateri sodijo da je Bežjakovo peto mesto v ključivu z rezultatom 12,29 m uspeh, pa se s tem ne morem strinjati. Prečarovani smo, da se bo evropski rekorder Krivonosov uvrstil

REZULTATI TRETJEGA DNE

DESETEROBOJ

110 m ovire: Faelev (SZ) 14,8 - BRODNIK 15,8, disk: Kuznjecov 45,57 (877), Kama (Fin) 46,55 (830), Maring 45,99 (794) - BRODNIK 35,48 (336), palica: Heshaim (No) 410 (785), Maring 410, Kuznjecov 400 (745), BRODNIK 370 (596), kopje: Kama 65,66 (868), Haar (No) 61,41 (763), BRODNIK 60,46 (743), Kuznjecov 59,42 (719), 1500 m: Kuznjecov 5:00,0. Končni vrstni red: Kuznjecov 7865, Palu (SZ) 7359, Meyer 7259, Kama 7137, Tschudi 6888, deseti je BRODNIK s 6210.

PETEROBOJ

80 m ovire: Bistрова 10,9 (1081), Eberle 11,1 (1027), Vinogradova 11,3 (1011), STAMEJČIĆ 11,4 (979), daljina: Bibro 589, Czójnacka 593, Bistрова 582, STAMEJČIĆ 542 (854). Končni vrstni red: Bistрова 4733, Vinogradova 4627, Eberle 4545, Hobers 4494, Bibro 4477, 12. STAMEJČIĆEVA 4363.

FINALNA TEKMOVANJA

Ključivo: Rut (P) 84,78, Krivonosov (SZ) 63,78, Zaitovskij (M) 63,68, Cieply (P) 63,37, BEZJAK 62,39, Asplund (S) 62,17, 400 m moški: Wrighton (VB) Salisbury (VB) 46,5 Haas (N) 47,0, Kaufmann (N) 47,0, Peterson (S) 47,5, Swatkowski (P) 8; 800 m: Boysen (N) 1:47,9, Schmidt (N) 1:47,9, Makomashi (P) 1:48,0, Szentgali (M) 1:48,3, Misala (N) 1:48,3, Johnson (VB) 1:49,2 (Anglež Reyson je bil prvi s časom 1:47,8, vendar je bil diskvalificiran), 400 m ženske: Itkina (SZ) 53,7, Parluk (SZ) 54,8, Hiekkö (VB) 55,7, Pirie (VB) 55,7, Mukanova (SZ) 56,3, Nemeth (M) 56,3, 100 m ženske: Young (VB) 11,7, Krepkina (SZ) 11,7, Stubnik (N) 11,8, Maslovskaja (SZ) 11,9, višina ženske: Balazs (R) 177, Čankić (SZ) 170, Shirley (VB) 167, Kilian (N) 167, Dolja (SZ) 164, GEREJEVA pa je sedma s 161.

pred Bežjaka. Tudi Rutovi zmagi ni kaj oporekati, saj je bil trenutno najboljši. Vendar Bežjak ne bi smel izgubiti dvoboja s Poljakom Cieplim in Madžarom Zaitovskim, saj je slednji zaostal za našim rekorderjem na dvoboju z Madžarom v Ljubljani dne 2. junija kar za tri metre. Edina Bežjakova tolažba je, da se med najboljšimi niso uvrstili tudi favoriti Ellis (VB), Rudenkov in Samocvetov (SZ). Nezanosljiv je bil tudi Račić, ki se po treh metrih z rezultatom 59,28 m ni uvrstil med prvo šestorico in je lahko zadnje mete najboljših gledal s tribune.

STAMEJČIĆEVA IZBOLJSALA REKORD Včeraj sta bila končana tudi deseteroboj in peteroboj. Po neuspešnem startu se je Brodnik precej popravil in zaostal je za 56 točk za svojim državnim rekordom. Boljša pa je bila Stamejčičeva, ki je z 4363 točkami izboljšala svoj državni rekord in se uvrstila na 12. mesto v Evropi.

Stamejčičeva je dosegla naslednje rezultate: višina 141 cm, 200 m: 23,5, krogla 12,23, 80 m ovire: 11,4, daljina 542. Na 80 m z ovirami je dosegla celo boljši čas kot specialistka v tej disciplini, Milka Babovič, ki je izpadla v kvalifikacijah.

Brodnik je drugi dan deseteroboja dosegel te rezultate: 110 m ovire: 15,8, disk: 55,46, palica: 370, kopje: 60,48, 1500 m: 4:35,5.

Lukman in Lešek sta se brez posebnih težav kvalificirala v nadaljnje tekmovanje. Kvalifikacijsko mejo 418 centimetrov je Lešek preskočil v prvem, Lukman pa v drugem poskusu.

LE ENO ZLATO ZA RUSINJE V treh ženskih disciplinah so Rusinje uspeli le enkrat zmagati, in sicer Itkina na 400 m s 53,7, medtem ko je zlata medalja v višini pripadla svetovni rekorderki Balazsovi (Romunija), na 100 m pa je nepriznako zmagovala Youngova z 11,7 sek., ki je letos sploh ni bilo med desetimi najboljšimi tekmovalkami v tej disciplini.

V polfinalu v teku na 200 m se je uvrstila Sikovičeva, ki je bila v tretji skupini tretja s 25,1.

V kvalifikacijskem tekmovanju na 5000 m je dosegel najboljši čas Madžar Iharos s 14:05,8 pred Bernardom (Fr) 14:08,8 in Artinukom (SZ) 14:06,8. Prognoza: Iharos - Krzyszkowiak - Pirie. BORA SOLAJA

JUTRIŠNJI SPORED Dopoldne (od 9. do 12.) višina moški (kvalifikacije), kopje moški (kvalifikacije), krogla ženske (kvalifikacije), polfinale (od 15. do 18.10): 200 m moški - finale, 5000 m - finale, 110 m ovire - polfinale, 4x100 m moški - kvalifikacije, 4x400 m - kvalifikacije, 200 m ženske - finale, 4x100 m ženske - kvalifikacije, troskok - finale, krogla ženske - finale.

MEDCONSKI SAHOVSKI TURNIR V PORTOROŽU

Bo Petrosjan zdržal?

Portorož, 22. avg. (Od našega posebnega dopisnika). - Danes je bilo na sporedu XI. kolo medconskega šahovskega turnirja. Največ zanimanja je med gledalci za partijo Szabo-Gligorić, ki se razvija v hudo in bojevito srečanje med starima rivaloma. Znano je, da ima Gligorić kaj ne ugodno bilanco (0:8 ob več remljih) z madžarskim velemojstrom, Matanovič je na turnirju že ob-

računal s Szabom. Vse pa kaže, da tudi srečanje med Gligorićem in Szabom ne bo ostalo brez krvi. Po položaju je moč sklepati, da partija ne bo končana neodločeno. Gligorić namreč odločno napada belega kralja, ki je na odprti liniji črne trdnjave. Gligorić je tudi žrtvoval kmeta, da bi njegove figure dobile več prostora za manevriranje.

Matanovič in dr. Filip sta igrala sicilijanko. Po treh urah igranja je šahovnica še polna in se boj šele razvija.

V Tarashevi obrambi imata Sanguinetti in Averbah izenačena možnosti. Panno in Bronstein sta igrala damino indijko, ki v njej utegne priti do hudega boja. Olafsson in Fisher igra ta Ragozinov sistem in je bel trenutno na boljšem. V sicilijanki vodi Talj, oster napad proti Benkiju, prav tako pa Petrosjan v daminem gambitu proti Rossetu. V boljšem položaju sta tudi Pachman proti Cardosoju in Sherwin proti Püsteru. De Greiff in Nelkirh sta remizirala že v 15. potezi.

Tudi Panno in Bronstein se danes nista kdo ve kako potrudila, že v 14. potezi sta namreč sklenila remi. Talj stoji tik pred zmago nad Benkijem ter bo s tem osvojil celo točko, medtem ko ni pričakovati, da bi Petrosjan dosegel proti Rossetu več kakor remi. Tako bosta zopet oba ruska velemojstra z 8 točkami prevzela vodstvo. Dvoboj Szabo-Gligorić je v zaključni fazi in trenutno ni mogoče še nič-

sar napovedati, po občutku bi pa dejali, da bo Gligorić le osvojil točko.

V jutrišnjem XII. kolu igrajo: Cardoso - Matanovič, Gligorić - Pachman, Nelkirh - Szabo, Fister De Greiff, Rosseto - Sherwin, Benkij - Petrosjan, Fisher - Talj, Bronstein - Olafsson, Averbah - Panno, Larsen - Sanguinetti, Dr. Filip pa je prost. F. GERZELJ

Gligorić izgubil proti Sherwinu

V nadaljevanju prekinjeni hpartij je IX. in X. kola so bili doseženi naslednji rezultati: Fister-Petrosjan 0:1, Olafsson-Rosseto 0:1, Panno-Benkij 1:0, Cardoso-Szabo 0:1, Sherwin-Gligorić 1:0.

Prekinjene partije so bile končane v rekordno kratkem času, saj je bila dvorana po uri in pol že prazna. Gligorić ni uspejo izveči iz izgubljenega položaja pol točke in se mu tako že drugi na turnirju zapisali ničlo v tabelo. Olafsson in Benkij sta se vdala kar brez nadaljevanja. Še največ težav je imel velemojster Szabo, vendar je s točno igro kmalu prislili Cardosoja na predajo.

Polevica turnirja je tako rekoč za nami. V vodstvu je spet Petrosjan, za petami pa so mu Talj, Averbah, Benkij in Olafsson. Nohenege dvoma ni, da bo kdo izmed njih v drugi polovici še odpadel in bodo prišli na površje nova imena.

Stanje po X. kolu: Petrosjan 7,5, Talj 7, Benkij, Averbah 5 (-), Olafsson 6, Fisher, Matanovič 5,5 (-), Gligorić, Panno 5,5, Bronstein, Szabo, Pachman 5 (-), Larsen, Sanguinetti 5, Dr. Filip 4,5, Cardoso, Nelkirh 4, Sherwin 3 (-), Rosseto 3 (-), De Greiff 1 (-) in Püster 1.

Glavno prednost in za prvi prešel eljno vrstico pred Boysenom.

Glavno vlogo je tedaj prevzela komisija za proteste mednarodne federacije, ki je diskvalificirala mladega Angleža in prisodila zlato medaljo Boysenu. Švedski Angleži tega niso mirno prenesli in so naredili protibo, ki jo je komisija tudi sprejela.

Torej: zmagovalce je Anglež Reyson, medtem ko je Boysen zaslužil srebrno medaljo.

Zvedeli smo, da se je danes Norvežan vrnil v Oslo in

DNEVNE NOVICE

Sap-Turist biroja v Ljubljani na Miklošičevi cesti 17 (tel. 30-946) in na Titovi cesti 36 (tel. 32-722).

VESTI IZ KRANJE

KINO
»STORZIC«: ob 18 in 20.15 amer. barvni vstav. film »Artisti in modeli«.
»PARTIZAN«: ob 20 premiera amer. filma »Dama iz Sarajeva«.
»TRIGLAV«: ob 20 premiera češke barv. filma »Pokorno javljanje«.
»SVOBODA«: ob 20 avstrijski barvni film »Mozart«.
»NAKLO«: ob 20 danski film »Se ni prepoznal«.

Z BLEDA

KINO
Vzhodno-nemški barvni film »Ležni kapetan«. Predstavi ob 18 in 20.30.

JESENICE IN OKOLICA

KINO
»RADIO«: ameriški barvni film »Dočina nastaja«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAVZ«: mehiški film »Ne zamikanj svoje preteklosti«. Predstavi ob 18 in 20.
»ZIROVNICA«: ameriški barvni vstav. film »Nevščestni s Harryjem«. Predstava ob 20.30.
»DOVJE«: ameriški barvni film »Prišel je iz Laramija«. Predstava ob 20.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO
»DELAŠKI DOM«: nemški film »Stotnik iz Köpenicka«.
»SVOBODA II«: ob 18 in 20 angl. barvni film »Mož, ki je ljubil rdečelastice«.

CELJSKE VESTI

KINO
»METROPOL«: italijanski film »Grof Max«.
»UNION«: ameriški barvni film »Modra tancica«.
»LETNI«: ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

IZ ŽALICA

KINO
Ameriški film »Tarzan v puščavi«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

Ameriški barvni glasbeni film »Mož, ki je ljubil rdečelastice«.

PTUJ

KINO
Madžarski barvni film »Moj ded in jaz«.

IZ MURSKÉ SOBOTE

Ameriški barvni film »Kleopatras«. Predstava ob 20.30.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je kruta bolezen uničila plemenito srce mojega nepozabnega nadve ljubljenelega soproga v 56. letu starosti

Draaga Antoleka-Oreška

dipl. strojnega in varstvenega tehnika
Dragega pokojnika bomo prepeljali iz Opatije v Ljubljano, kjer ga bomo položili v prani grob v nedeljo, dne 24. avgusta ob 17. uri iz Nikolajevske mriške vežice na pokopališče Zale. Ljubljana, Opatija, Zagreb, Banja Luka, Milwaukee, 22. avgusta 1958.
Neotolajljiva soproga Marija Antolek Zalučič svakinja Ivanka Sarkaš, Ema Gloster in ostalo sorodstvo.

Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustil dne 22. avgusta 1958 naš zvesti član delovnega kolektiva kurjač, tovariš

JOŽE PISTOTNIK

Preminulega bomo ohranili v trajnem spominu.

UPRAVA ELEKTRARNE TRBOVLJE

NAROČILNICA

Podpisani _____

kraj _____ ulica _____ pošta _____

naročam

MANEKEN

revije za modo in dom LETNIK 1958

Naročnina 2400 din bom poravnal: v osmih obrokih pišmonaš, ki mi bo prinesel potrdilo, po položnici, ki bo priložena prvi številki revije, po nakaznici na vaš tekoči račun 601-T-325.

Datum: _____

Podpis _____

Neustrezno črtajte in nam pošljite!

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna
Sobota, 23. avgusta, lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.
Nedelja, 24. avgusta, lekarna »Melje«, Meljska c. 2.

KINO

»UNION«: ameriški barvni cinem. film »Do pekla in nazaj«.
»PARTIZAN«: francoski film »To se imenuje zora«.
»UDARNIK«: francoski film »Moja majhna norost«.
Slov. narodno gledališče: zaprto.

Poročili so se dne 16. avgusta 1958: Ivan Rebernik, 27 let, uslužbenec - Franciška Kerin, 32 let, uslužbenka; Feliks Turk, 27 let, ključavničar - Vida Oreš, 22 let, šivalka; Alfred Lamprecht, 28 let, pekovski pomočnik - Marija Mulec, 29 let, boš. strojnica; Feliks Fekonja, 36 let, zidar - Angela Rajh, 32 let, tkalka; Milan Sešerko, 24 let, brusar - Marija Brus, 18 let, pom. kuharica; Franc Trafela, 61 let, inv. upok. - Alojzija Bračić razv. Trafela, 39 let, gospodinja; Alojzij Ferenc, 31 let, delavec, Matilda Neuvirt, 29 let, pošilska delavka; Dragutin Hudic, 23 let, šofer, - Leopoldina Kramer, 22 let, kuharica; Ziemnicki Rudolf, 29 let, avtolekar - Irena Flisar, 23 let, učiteljica; Ivan Vodlak, 25 let, avtomob. mehanik, Margareta Pipenbaber, 20 let, strugarka; Albin Slatinec, 26 let, namočenelec - Stefanija Veronik, 18 let, gospodinja; Avguštin Muster, 23 let, delavec, Ljudmila Ornik, 28 let, pošilska delavka.

Gostinsko podjetje
»CRVENI OTOK« - ROVINJ
sprejme

izkušenega vrtnarja za vrt in park

Stanovanje zagotovljeno na sedežu podjetja. - Plača po tarifnem pravilniku. - Nastop takoj. - Prošnje pošljite na gornji naslov. 3155

DROBNI OGLASI

PRODAM novo, moško športno kolo, znamke »Aurelia«. Akademski kolegij, Titova 52A. 3171-p
DIPLOMIRAN EKONOMIST z enoletno prakso, sprejme službo. Pogoji: družinsko stanovanje. Pogodbe pod šifro »Ekonomist«. 3093
SNG DRAMA v Ljubljani potrebuje v novi sezoni od 1. septembra dalje 1 REKVIZITERJA. Pogoji: dokončana šola za umetnostno obrt ali vsaj mala matura. Plača po uredbi. Interesenti naj se javijo vsako dopoldne v tajništvo Drame. HISICO, leseno, ometano, prodam, nekoliko v hrpučko blizu Rakovnika. Sobica, kuhinja, 700 m² sadnega vrta. Vseljivo proti zamenjavi v mestu 500.000. Je tudi prizidek, vseljivo, 200.000. Naslov v oglasnem oddelku. 3183-p

SPREJMEMO SOFERJE D-E in C-E kategorije ter visokokvalificirane in kvalificirane avtomehanike. Interesenti naj se javijo osebno ali pisмено na upravi podjetja Električna cestna železnica, Ljubljana, Celovška 164. 3157-d
INDUSTRIJA OBDELOVALNIH STROJEV »INDOS«. Ljubljana - Moste, sprejme v službo s takojšnjim nastopom več kvalificiranih in visokokvalificiranih strojnih ključavničarjev in strugarjev, šoferja kategorije B, ter več nekvalificiranih delavcev. Plača po dogovoru in tarifnem pravilniku. 3158-d

S-TD-8021
POZNATE MELODIJE U NOVOM RUHU
St. 1 in 2

Prebivalci obmejnih krajev v Primorju! Ko nakupujete v italski, se oglašite v priznani trgovini s tekstilnim blagom Talin Alvise, Gorica, Via Rastello 3. Na zalogi imamo zmeraj neomejene količine blaga za vse letne dobe in najrazličnejše prilike ter okuse. Velika izbira moških in ženskih oblik, volnenih odev, posteljnih pregrinj, blaga za perilo vseh vrst in vrline.

Prodajamo po nižjih cenah tudi za dinarje Blago za šenske oblike zmeraj po nizkih razprodajnih cenah. V trgovini govorimo tudi slovensko.

TISKARNA NARODNE BANKE V LJUBLJANI sprejme

VLAGALKE in REZAČA

Možna je priučetev. - Javite se med 17. in 18. uro v Lepodvorski ulici 23. Siška. 3154

tvornica kemijskih proizvodov, Beograd, Kosovska 31

Gradbeno podjetje »Rad«, Beograd, Kosovska 31

sprejme
pet tehnikov konstrukcijske smeri
za izdelavo opažnih načrtov in načrtov za armature.
Zaželena je praksa, lahko pa so tudi začetniki. - Plača po tarifnem pravilniku podjetja.
Interesenti naj se obrnejo na kadrovske službe podjetja, Beograd, Kosovska 31/II, soba 11. 2872

RAZPIS

Razpisna komisija SVETA ZA ŠOLSTVO OLO MARIBOR razpisuje prosta mesta učnega osebja na Tehniški srednji šoli v Mariboru, in sicer:
PROFESOR ZA MATEMATIKO IN FIZIKO, PROFESOR STROJNI INŽENIR z najmanj triletno prakso v proizvodnji, za elektrotehniko,
2 PROFESORJA STROJNA INŽENIRJA z najmanj triletno prakso v proizvodnji, za strojni odsek,
UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA, visokokvalificiran delavec, obrtnik, mojster, tehnik z najmanj petletno prakso, za praktični pouk.
Kandidati morajo vložiti svoje prošnje najpozneje do 30. avgusta 1958 neposredno šolskemu odboru šole. - Enodružinsko stanovanje za inženirja bo na razpolago. 3158

Uprava za ceste Ljudske republike Slovenije

Tehnična sekcija Novo mesto, Ljubljanska 8
razpisuje na podlagi čl. 156 Uredbe o izvrševanju proračunov in po računovodstvenem poslovanju organov in zavodov
ustno licitacijo
dne 25. avgusta 1958 ob 8. uri na sedežu Tehnične sekcije v Novem mestu.
Naprodaj bodo izrabljeni, razhodovani predmeti: razni deli tovornega avtomobila znamke »Austin«, 4 t, tovorni avtomobil znamke »ZIS«, 3 t, poltovorni avtomobil znamke »Fiat«, 0,3 t, motorno kolo znamke DKW, 200 ccm, moško dvokolo znamke »Partizan«, zakovna kladiva, 4 kom., stabilni diesel motor, enocilindrski, znamke Deutz, 8 KS. Predmeti so interesentom na vpogled vsak dan od 7.-14. ure. Vabljeni so interesenti obeh sektorjev. NM 24

RADIO LJUBLJANA

Spored za soboto, 23. avgusta 1958
Poročila: 5.55, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55 - 5.00-6.00 Dobro jutro! (pisani glasbeni spored) - 6.30-6.40 Reklame in obvestila - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 8.05 Mladina poje - 8.30 Glasbena medrega - 8.40 Humoreska tega tedna - George Mikes: Italija za začetnike - 9.00 V svetu opernih melodij (ponovitev oddaj z dne 12. VIII. 1958) - 10.10 Belokranjski in gorenjski folklorni motivi - 10.25 Zvonimir Ciglič: Prva simfonija - 11.00 Popevke in melodije - 11.30 Pionirski tednik - 11.45 Ljubljanski komorni zbor pod vodstvom Milka Skoberneta poje pesmi raznih narodov - 12.00 Tri skladbe za violino in klavir - 12.15 Kmetijski nasveti - Jože Kregar: Vrt narobe in prav - 12.25 Domači napravi izpod zelenega Pohorja - 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila - 13.30 Louis Moreau Gottschalk - Hershey Kay: Cake-walk, baletna suita - 13.55 Operetna glasba - 14.15 Dve rapsodiji Johannesa Brahmsa - 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame - 15.40 Kaj bo prihodnji teden na sporedu - 16.00 Ura popevke in ritmov - 17.10 Slavni solisti pojo in igrajo - 18.00 - Radijski leksikon - 18.15 Pesmi in pesni jugoslovanskih narodov - 18.45 Okno v svet: Danska - 19.30 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 »Spoznavajmo svet in domovino« - 21.00 Zabavni zvoki za konec tedna - 22.15 Oddaja za naše izseljence.
II. program
16.00 Iz del ruskih klasikov - 17.00 Ljubljanska kronika in obvestila - 17.15-18.00 Zabavna glasba.

KINO »VIČA«

Francoski vojni cinemascope film

GRENKA ZMAGA

Režija Nicholas Ray. Igrajo Richard Burton, Curd Jürgens in Ruth Roman. Predstave ob 17, 19 in 21. Predprodaja vstopnic od 9-11 in od 18 dalje.

KINO »UNION«: ameriški barvni cinem. film »Dirkači«. Režija Henry Hathaway. Igrata Kirk Douglas in Bella Darvi. Tednik F. N. 34. Predstave ob 17, 19 in 21. Od jutri dalje bo spet matineja!
KINO »KOMUNA«: francoski film »Hiena in mošče«. Režija Jean Renoir. Igrajo Ingrid Bergman, Jean Marais in Mel Ferrer. Tednik F. N. 34. Predstave ob 17, 19 in 21.
KINO »SLOGA«: indijski film »Awaras«. Predstave ob 17, 19 in 21.
KINO »ŠISKA«: zaprto zaradi pravnih
»LETNI KINO BEŽIGRAD«: jugoslovanski barvni cinemascope film »Goubblia«. Predstava ob 20. Samoprodaja! Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstave.
»FRODO BAGOŠ«: avstrijski film »Luč ljubezni«. Predstavi ob 10 in 15.
»LITOSTROJ«: slovenski film »Sreča na Kajžarju«. Tednik št. 35.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni vistavision film

»Ujemite tatu«

V glavni vlogi Cary Grant, Grace Kelly, Charles Vanel. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

UPRAVNI ODBOR PODJETJA ZA IZDELAVO FARMACEVTSKO-KEMIČNIH PREPARATOV
»ESKULAP«
BEOGRAD, Dalmatinska št. 86, telefon št. 43-627
razpisuje natečaj
za izpolnitev naslednjih delovnih mest:
1. direktorja komercialnega sektorja
2. šefa znamstveno-propagandnega oddelka,
3. šefa biokemične proizvodnje
Pogoji: pod 1. - farmacevtska, ekonomska ali tehnološka fakulteta z najmanj petletno prakso na vodilnih mestih v komercialni službi v farmacevtski industriji ali srednja strokovna izobrazba z najmanj desetletno prakso v komercialni službi v farmacevtski industriji;
pod 2. - farmacevtska fakulteta s petletno prakso v znamstveno-propagandni službi v kemično farmacevtski industriji;
pod 3. - farmacevtska, prirodoslovno-matematična (kemični odsek) ali medicinska fakulteta s petletno prakso, od tega tri leta pri biokemičnih poslih.
Plača po tarifnem pravilniku.
Prijava za natečaj z opisom dosedanjega službovanja je treba predložiti sekretariatu podjetja v roku 15 dni po objavi natečaja. 2839

!!! Naročite knjigo !!! STANOVANJSKA SKUPNOST

Organizacijski odbor II. mednarodne razstave »Družina in gospodinjstvo« izdaja v založbi revije »Progres« knjigo »STANOVANJSKA SKUPNOST«, ki bo izšla v času razstave v Zagrebu in bo govorila o družbenem pomenu in vlogi stanovanjskih skupnosti v naši državi.
V publikaciji sodelujejo s svojimi prispevki znani družbeni delavci in strokovnjaki in bo zato publikacija nujno potreben priročnik za vse družbene organizacije, stanovanjske skupnosti, hišne svete, razna društva, šole, podjetja, ustanove, kakor tudi za vse tiste, ki se kakorkoli ukvarjajo s problemi, ki jih revija obravnava.
V knjigi je objavljen uvodni članek o družbenem pomenu stanovanjskih skupnosti, dalje govori o mehanizmu komunalne skupnosti, zakonodaji s tega področja, urbanističnih in ekonomskih osnovah stanovanjske skupnosti, zdravstveni zaščiti, skrbi za stare ljudi, družbeni prehrani in servisih, ki naj bi razbremenili družino.
To bo prva knjiga te vrste, v kateri bo tudi na popularen način prikazano vse, kar je treba vedeti o stanovanjski skupnosti, da bi te uspešno delovale.

Cena publikacije »STANOVANJSKA SKUPNOST« je 1050 din za 1 izvod, v predplačilu 950 din. Izpolnite naročilnico in jo pošljite na naslov:

Uprava revije »Progres« pri GR, Ljubljana, Titova c. 51, za publikacijo »STANOVANJSKA SKUPNOST«. (Tel. 30-662, 32-926) Uprava revije »Progres«

NAROČILNICA

Uprava revije PROGRES pri GR za knjigo

»STANOVANJSKA SKUPNOST«

LJUBLJANA
Titova c. 51

UPRAVNI ODBOR
RUDNIKA RJAVEGA PREMOGA ZAGORJE
razpisuje delovno mesto
glavnega inženirja

Pogoj: rudarski inženir z 8-letno prakso v velikih rudnikih. Interesenti naj pošljejo prijave na upravo Rudnika rjavega premoga Zagorje do 28. avgusta 1958. 3174

Splošno gradbeno podjetje »SAVA« - Jesenice
sprejme v službo
MLAJŠEGA GRADBENEGA TEHNIKA,
lahko tudi brez prakse,
GRADBENEGA DELOVODJO
z večletno prakso - in omejeno število kvalificiranih
ZIDARJEV in **DELAVCEV.** Nastop službe možen takoj.
Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru. - Samsko stanovanje na razpolago.
Uprava podjetja »Sava«, Jesenice
J 69

Upravni odbor podjetja
»TELEOPTIK« - ZEMUN
Cara Dušana 189
razpisuje
natečaj
za izpolnitelcev naslednjih delovnih mest:
dva letalska inženirja za konstrukcijski biro;
strojnega inženirja za standardizacijo v konstrukcijskem biroju;
strojnega inženirja za pnevmatsko regulacijo;
strojnega inženirja za termodinamiko;
strojnega inženirja za hidravliko;
ekonomista za delo v biroju za napredek poslovanja.
Stanovanje do konca leta 1958 zagotovljeno.
Rok za vlaganje prošnje je do 8. septembra 1958. 2870

**LUC
NOS
SUN**

53. V ječi je Luc postal suh kot trska. Pa je zadovoljen, da se mu sedaj dobro godi in da mu streže dobra mamica. Ko se opomore, se dvigne z nosom visoko nad bogatec. Ti mu dajejo lepe napitnine, a še bolje zasluži črni Kan, ki je Luca zelo vesel. Je pa nekdo, ki Luca ni prav nič vesel in to je stari Cizaj. »Gorje meni, če izve, da sem ga jaz izdal.«

54. Alenka postaja medtem vedno lepša, da se vanjo zaljubi črni Kan. »Poročil te bom,« ji pravi »in postala boš moja žena.« Alenka se prestraši. Poroko odloga iz dneva v dan, dokler se Kan ne ujezi in ji zaleti. »Jutri bo poroka in konec besedi! Ravno tedaj pa vstopi Luc in vse vidi, vse sliši. Kan odide, a za vrati postoji in posluša.

Oglašujte v našem listu!

Upravni odbor Obrtnega gradbenega podjetja
»KONSTRUKTOR« - PIRAN
razpisuje več mest

gradbenih delovodij

Pogoji: Predpisana strokovna izobrazba z večletno prakso v stroki. - Podjetje nudi samsko stanovanje. - Plača po tarifnem pravilniku z ostalimi pripadajočimi dodatki.
Ponudbe dostavite na naslov: Obrtno gradbeno podjetje »Konstruktor«, Piran. 3148

Uredništvo časopisa »Ekonomika podjetja«
organ Društva ekonomistov Srbije

bo v času II. mednarodnega sejma tehnike na Beograjskem sejmu organiziralo

brezplačen seminar

v svrhu prikaza in uporabe sodobne tehnike v računovodstvu in statistiki s pomočjo avtomatskih in polavtomatskih strojev. Na seminarju bodo demonstrirale in prikazale najsoodobnejše stroje in naprave na področju avtomatizacije v pisarniškem poslovanju naslednje tuje tvrdke:

National Register Kassen iz Augsburga,
Torpedo-Werke iz Frankfurta,
Olivetti-Ivrea in
Everest iz Milana.

Hkrati bodo imeli strokovnjaki gornjih tvrdk nekaj strokovnih predavanj, ki bodo prevajana.

Na seminarju bosta predavala: univerzitetni profesor dr. Kosta Vasiljević o temi »Razvoj organizacije knjigovodstva« in dr. Mihajlo Kovačević o temi »Mehanizacija knjigovodstva«.

Poleg predavanj bo predvajanih nekaj filmov s področja podjetja in organizacije računovodstva.

Za pojasnila se obračajte na: »Ekonomika podjetja, Beograd, telefon 30-481/432 ali neposredno na Beograjski sejem, telefon 50-001. 2856

**ZA PRAZNIK OBČINE
SLOVENJ GRADEC
ČESTITAJO**

**OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
SLOVENJ GRADEC**

OBČINSKI KOMITE ZKS

OBČINSKI ODBOR SZDL

z vsemi ostalimi družbenimi organizacijami

V POHORSKEM
LOVRENCU
DANES
PRAZNUJEJO

**Spomini,
ki žive v ljudeh**

Lovrenc. Pogled na srednji del trga, kjer so nasproti cerkve par-tizani uničili policijsko postojanko

Kot zeleno jezero je lovrenška kotlina, slikovita, obdana z gozdnatimi pobočji, s polji in hišami, ki so posejane vzdolž nekaj kilometrov dolge ceste. Na strmih pobočjih mežikajo v svet kmetije. Spokojen mir zmoti zdaj glasnejši zdaj zamolki odmev kovaških kladiv na spodnjem koncu trga ob Radoljni, kjer že osmo desetletje stoji tovarna kos in srpov. V prejšnjem stoletju so ugasnile peči lovrenških glažut in plavža. Pokurile so bukove gozdove na Plešiču in po okoliških bregovih, spreminile pohorske planine in planje. Od tlej rastejo smreke in jelke, kot heprodirne zelene preproge odejajo planinski svet. Glažut in plavža ni več, ostala pa je kovačija, ki so jo po vojni znatno preuredili in izboljšali proizvodnjo. Lovrenški kovači so ostali pri svojih kosah in srpih, ki ob žetvi in košnji ne zvenijo samo na domačih travnikih in njivah. Na stotine zapobjev s srpi in kosami najrazličnejši oblik in dolžin potuje v svet, čez morja v Afriko, Azijo, Ameriko in dežele Bliznjega vzhoda. Ze osmo desetletje izdelujejo lovrenški kovači kose in srpe, ob bobnenju težkih kladiv se poraja življenje tretjega kovaškega rodu.

Dva hotela, vodovod, kino, moderno kegljišče, neposredna bližina planinskih postojank, nov kulturni dom in še marsikaj takega, kar so Lovrenčani po vojni zgradili, daje kraju turistično obeležje.
Danes v Lovrencu praznujejo in obujajo spomine na dogodke pred štirinajstimi leti, ko je vzplamtel požar upora proti nacistom in njihovim domačim podrepanikom, nemškutarski gospodi. V noči od 22. na 23. avgust 1944 sta Tomšičeva in Serčerjeva brigada napadli Ribnico in Lovrenc na Pohorju. Po večurnih borbah sta bila oba kraja osvobodjena. Lovrenčani so se tedaj množično vključili v osvobodilno gibanje in ustvarili svoje »osvobodeno ozemlje«. Zavzetje kraja je pomenilo pomemben dogodek v njegovi zgodovini. Tuji priseljenci, ki so večidel s culami priromali v kraj, nato pa z oderuštvo in s suženjsko vdanostjo svojim nemškim in nacističnim gospodarjem zatirali slovenski živelj, so za vselej zgubili tla pod nogami. Prebujena uporniška pest jih je izruvala s koreninami vred. Zrtve, ki so jih dali Lovrenčani za dokončno osvoboditev, niso bile majhne; okrog sedemdeset padlih borcev in talcev bo ostalo zapisanih v ju-niški zgodovini lovrenškega rodu. Spomin nanje bo oživel še posebno danes, ko bodo na hišah vzplapolale zastave, tako kot so tistega dne pred štirinajstimi leti v rokah zmagovitih partizanov Serčerjeve brigade.

Napad na nemško postojanko je zapisan v lovrenški kroniki. Udeležencem bitke ga je takole opisal:
»Po enodnevnem počitku na lepi planinski košenici nad Lov-

rencem se je Serčerjeva brigada pripravila za napad. Ko je noč obvila planine, je krenila dolga kolona proti dolini. Po dveurni hoji smo se ustavili na Hojni-kovi planjavi. Pred nami je ležal Lovrenc v temi in tišini. Bataljoni so se naglo razkropili kot je bilo določeno. Prvi bataljon je dobil nalogo, da napade žandarmerijsko postajo, drugi bataljon, da zaščiti cesto iz smeri Puščave, tretji pa je moral obkoliti hotel »Jelen«, postojanko »vermanšafta«. Drug za drugim smo v največji tišini krenili čez Hojnikove njive, proti Smelcerju in dalje čez polje do Zimpaha. Na polju smo se razdelili. Druga in tretja četa, ki ju je vodil namestnik koman-

danta bataljona Jakec, sta krenili na spodnji del trga, da začneta z napadom s te strani. Prva četa, pri kateri je ostal komandant Viktor Tisovec, je napadala z gornje strani. Vodil sem to četo, ker mi je bila pot znana. Počasni smo krenili proti žandarmeriji. Majhna predhodnica se je razvila v strelce, kajti ob vznožju hriba je stal bunker. Kolona je zastala, le predhodnica se mu je približala. V njem ni bilo nikogar. Krenili smo na Zimpahovo dvorišče, od tam pa nad kožarno v sadovnjak. Del borcev je poskakal na cesto. Vodil jih je komandant, ki sem mu kazal pot. V postojanki je bilo vse mirno, samo motno smo razločili, da se pred

njo nekdo spreha. Kmalu zatem so se zaprla težka vrata in stražar je izginil. Stopali smo potihoma po občestnem jarku, preskočili beton pri bližnji mesariji in se znašli ob dvoriščnih vratih pri Urbancu. Odpri smo vrata in previdno vskočili. Tu je bila vaška straža, kot smo bili obveščeni. Na vogalu hiše smo na hodu zagledali dve postavi ki sta bili nepremično sključeni. Naglo smo skočili proti njima, toda čeprav sta pestovala puške v rokah, se nista zganila. Možakarja sta namreč trdno smrčala. Vzeli smo jima orožje in ju zbudili. Nista se prav nič upirala, saj so bili vaški stražarji v nočno službo prisiljeni. Povedala sta nam še za preostale, ki smo jih našli v hiši. Pobrali smo jim orožje in pri njih pustili svojega stražarja.
Zdaj je bila na vrsti žandarmerija. Doslej je bilo v trgu še vse tiho, kot da se nič ne dogaja, zato smo pohiteli, da čimprej obkolimo postojanko. Ta trenutek se je oglasilo streljanje od hotela, naš tretji bataljon je obkolil vermane. Takoj so se oglasili tudi policisti. Streljali so s puškami in strojnico skozi zabarikadirana okna, vmes pa metali ročne bombe. Odgovorili smo jim z vseh strani. Borci so prinesli kramp, da bi zlomili rešetke na občinskem poslopju in od tu napadli bližnje policijsko poslopje. Toda rešetke niso popustile. Zato smo si izbrali hišo župana Heinschkeja, ki je stala nasproti cerkve in postojanke. Naši so streljali z vseh strani in dali tako onim v postojanki vedeti, da so obkoljeni. S komandantom smo stekli na dvorišče županove hiše. Poskušali smo priti vanjo skozi večna vrata. Klicali smo, naj odprejo, toda niso nam odgovorili. Zato smo v ključavnico spustili rafal iz mitraljeza. Vrata so se vdala. Skočili smo na hodnik, kjer je na tleh ležala ranjena županova žena. Najbrž se je plazila po hodniku, ne da bi nam odgovorila. Bolničarka je takoj obvezala in odpeljala na varno v gornjo sobo. S puškmitraljezom smo potem zavzeli okno nasproti postojanke. Nekaj borcev nas je skočilo po sobah in v klet, da poiščemo »bürgermeistera«. Našli smo ga v kotu kleti, kjer je ležal na trebuhu in rinil glavo v zemljo.

Ker se tako obnašanje za nemškega župana ni spodobilo, smo ga dvignili in kot ujetnika odpeljali v gornji del hiše.

Naša strojnica na županovi hiši je omrtvičila policiste. Izkoristili smo ta premor in stekli za cerkev. Druga in tretja četa sta se bližali s spodnje strani. Toda postojanka se ni takoj vdala, policisti so odgovarjali s puškami, mitraljezi in bombami. Z nekimi tovarišem sva jih začela pozivati, naj se vdajo. Ker so streljali kar naprej, je bilo jasno, da se nočejo predati. Zdadaj je komandant poklical nosilca »djuduma«, ki ga je postavil na okno cerkvenega hodnika. Trenutek zatem je zagrmelo, v zidu postojanke je zavevala odprtina. Vse tri čete so pomnožile ogenj, da iz oken postojanke ni bilo več glasu. Medtem so minerji poskakali čez cesto, postavili mine in že so bili spet med nami. Trenutek tišine, nato je ozračje pretresel silen odmev eksplozije. S šumom in gromom puka v ušesih smo z gromkim »jurišem« vpadli skozi odprtine v poslopje. Nihče ni več nudil odpora. Med razvalinami smo našli mrtvega policista, preostale pa v kleti. Razorožili smo jih in odpeljali na prosto.

»Obvesti štab brigade,« mi je naročil komandant. Po bližnjici sem zdriljal proti Smelcerju, kjer je bil štab brigade. Nazaj grede sem stopil mimo »Jelena«, kjer je tretji bataljon že zdavnaj opravil z vermani. Stali so pred hotelom kot ujetniki. Mnogi so se pridružili našim četam, saj so se skoraj vsi brez večjega odpora predali.

Z vzhajajočo zoro je pokanje utihnilo. Lovrenc je bil osvobojen. Brigada se je odpravljala na odhod. Kolona je bila daljša, kajti povečali so jo mnogi domačini, ki so se nam pridružili. Na koncu kolone pa so pod stražo klavarno stopicali kulturnobundovski veljaki, da stopijo pred slovensko, partizansko sodišče.

Pripoved borca poznajo vsi Lovrenčani, kajti spomini so živi in ostali bodo v ljudeh. Od starejšega rodu se bodo prenesli na mlajše, ki bodo znali ceniti napore in žrtve, ki jih je dal rod, ki je živel v velikem in težkem času. Lepa lovrenška kotlina diha sproščeno in svobodno.

V BOJU S TEŽNOSTJO

Nekaj mnenj o možnostih za zmago nad gravitacijo

Nekatere znanstvene zamisli tako rekoč visijo v zraku. V trenutku se taka misel porodi na določenem kraju, nato pa brez vidne zveze na drugem, ki je deset tisoče kilometrov daleč od prvega. Ena takih je zamisel o antigravitaciji ali premagovanju zemeljske težnosti. O tem zadnje čase precej razpravljajo znanstveniki ZDA in ZSSR, pa tudi njihovi kolegi v Franciji, Nemčiji in drugod.

be, torej približno 300.000 km na sekundo.

Letos februarja je ruski profesor Stanjukovič povedal svoje mnenje o fizikalnih lastnostih gravitacije. Po njegovem mnenju težnostna energija ni konstantna, kot so menili doslej, marveč se spreminja v skladu s stanjem elementarnih delcev, oziroma z njihovo temperaturo. Zdi se, da zvišana temperatura stopnjuje težnost, teoretično pa je verjetno, da bi težnost pri tako imenovani absolutni ničli znatno popustila. Njegovi računi kažejo, da bi se raketa ob delnem zmanjšanju zemeljske težnosti lahko rešila vpliva gravitacije, čeprav bi se gibala s hitrostjo kilometra na sekundo, torej dvanajstkrat počasneje, kot se mora gibati v normalnih pogojih, če naj doseže isti rezultat. S tem bi prihranili precej goriva in hkrati tisočkratno povečali moč motorjev.

Vsekakor ni izključeno: znanost bo morda dokazala, da ni mogoče spremeniti gravitacijskih zakonov, ki jih je leta 1687 postavil Newton in jih kasneje natančneje opredelil Einstein. Znanstveniki vedo, da energije ni mogoče prenašati brezžično, o gravitaciji pa za sedaj še nihče ne more reči, ali bo človeku uspelo podrediti težnostno silo svojim koristim. Spričo tega je mogoče ugibati, kaj bi takšno odkritje prineslo človeštvu.

Omembe vredno je mnenje, ki ga je pred nekaj leti opisal v svoji knjigi o tako imenovanih leteljih krožnikih neki francoski znanstvenik. Razpravljal je o možnosti lokalnih polj z različno intenzivnostjo ter v tej zvezi opisal značilnosti letelčnega stroja z revolucionarnimi lastnostmi. Po njegovem mnenju naj bi imel tak stroj obliko diska. V atmosferi bi

za seboj vlekel zračne molekule, pri prehodu skozi tako imenovani zvočni zid pa ne bi prišlo do

V Vallaurisu na francosko-španski meji so priredili bikoborbo, ki si jo je z vso družino ogledal tudi znan modernistični slikar Pablo Picasso. Slika ga kaže v trenutku, ko si je (v španski ljudski noši) gasil žejo z rdečim vinom iz kozjega meha.

znane dvojne eksplozije. Ne glede na hitrost bi se stroj ne ogrel, ker bi ne prišlo do trenja z zrakom. Potniki bi lahko v takem stroju prenesli najostrejšo ovinko ter največje pospeške, ker bi bili izpostavljeni učinku polj s spremenljivo intenzivnostjo.

Naj bo tako ali drugače, domišljajska književnost in znanost se zblížujeta, meja med njima je čedalje bolj zabrisana. Spričo tega je morda upravičena trditev, da bodo že naslednji človeški rodovi ukrotili težnost in si tako pridobili nove, fantastične energetske vire.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

KJER SE PREPIRATA DVA...

JAZBEC OPAZUJE

KOJOTA, AMERIŠKEGA VOLKA KI ZASLEDUJE ZAJCA. PRIDRUŽI SE DIRKI NA ŽIVLJENJE IN SMRT TER JO PO-SVOJIH MOČEH UBIRA ZA ONIMA DVEEMA, KI STA HITREJŠA. ZAJEC ZAVIJE V LOKU IN SMUKNE V SVOJO LUKNJO. KOJOT NE MORE ZA NJIM, ZATO NEKAJ ČASA VOHLJA, NATO PA ČEMEREN ODIDE.

JAZBEC POTEAM IZKOPLJE PREGANJANEGA ZAJCA.

Distribuirano by King Features Syndicate

PLAZ je zasul vas

Neurja v Italiji, Nemčiji in na Češkoslovaškem

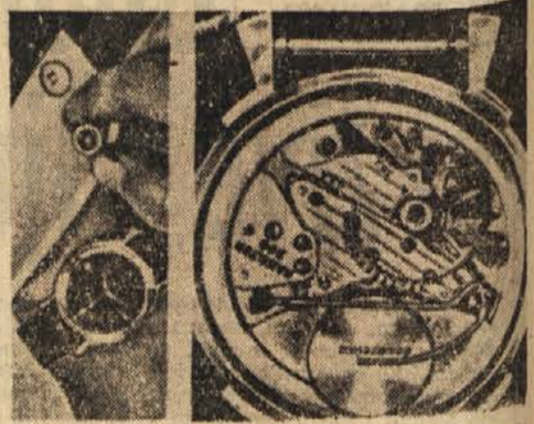
- Pred dnevi je divjalo neurje
- nad nekaterimi zahodnonemškimi in češkoslovaškimi pokrajinami. Listi poročajo o več smrtih žrtvah, gospodarske škode pa še niso ocenili. Najhujša nesreča se je pripetila v San Giovanniu v italijanskem Piemontu. Sprožil se je plaz, ki je razdejal 21 vaških hiš. Po prvih poročilih pogrešajo več ljudi.

Pri Heidemündenu na Spodnjem Saškem je strela ubila motociklista, v Göttingenu pa je oplazila pešca in mu ožgala roko. V Sindelfingenu se je v viharju prekrulnil žerjav na gradbišču, vseh petdeset so imeli gasilci zaradi požarov na osamljenih kmetijah polne roke dela. V nekaterih ber-

sevke. Po poročilih italijanskega ministrstva za promet je nanesel plaz na simplonsko železnico, ki povezuje Italijo in Svico, nad 30.000 kubičnih metrov zemlje. Čeprav so na kraj nesreče takoj poslali strokovno komisijo, prometa še niso ponovno uspostavili.

Baterija, ki je komaj tolikšna kot gumb na srajci, mikroskopsko drobna žica, petkrat tanjša od lasu, in močan magnet so osnovni sestavni deli električnih ročnih ur, ki jih izdeluje podjetje Hamilton Watch. V novih urah ni spiralskih vzmeti, čas pa merijo baše zelo natančno. Baterija opravlja svoje delo dvajset mesecev

ELEKTRIČNE ROČNE URE

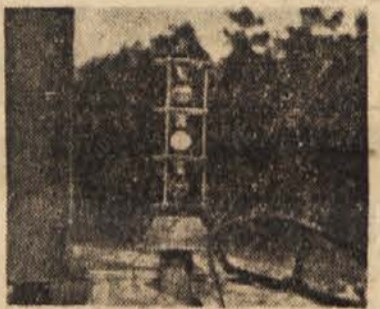
linskih mestnih četrtih je voda vdrla v kletne prostore in uničila podzemeljske napeljave. Na Češkoslovaškem je bila nevihta, kakršne ne pomnijo že dve leti. Voda je vdrla s pobočij v doline in odrezala od sveta tri vasi s približno 300 gospodarstvi. Narasle reke so odnesle sedem mostov, na srečo pa sta bili le dve smrtni žrtvi.

Stavka v živalskem vrtni Newyorška občina je morala za štiri dni zapreti živalski vrtni ker so nameščenci napovedali stavko. Za drag denar so najeli prostovoljce, ki so pripravljali krmilo živali, dokler bo trajala stavka.

Eksplozija ubila 70 ljudi

Sedemdeset smrtnih žrtev in več sto ranjenih je bilo pri eksploziji v skladišču raket blizu brazilskega Salvadorja. Do eksplozije je prišlo, ko se je utrjala žica električnega voda visoke napetosti in padla na streho skladišča. Nekaj ponesrečencev ima tako hude opekline, da si verjetno ne bodo opomogli in bo nesreča zahtevala v celoti nad sto človeških življenj.

Oranje na daljavo

Prav kot je traktor že marsikje odrinil konja, skušajo na nekem angleškem univerzitetnem posestvu z elektronskimi aparati nadomestiti orača. Voznik na prvem traktorju ima oddajnik, s katerim usmerja vozilo za seboj, žarnice (na manjši sliki) pa nakazujejo položaj koles in lemeža. Za sedaj delajo poskuse z enim elektronskim oračem, za bližnje prihodnost pa napovedujejo še dva

KRALJICA V BOLNIŠNICI

Ko je romunska kraljica Marija potovala po Ameriki, si je želela ogledati tudi zavod za duševne bolnike. Zlezla je iz avtomobila in se napolnila naravnost v sprejemnico. Dežurni zdravnik ji je prišel naproti, nekdo iz kraljičinega spremstva pa se je oglašil: »Njeno veličanstvo kraljica Romunije.«

»Tako, tako,« se je zdravnik obrnil k obiskovalcem. »Ali se že dolgo ima za kraljico?«

»KO BO VAS...«

Na čičaškem pokopališču je postavil Kitajec na očetov grob skledo kuhanega riža. »Kdaj bo tvoj pokojnik pojedel ta riž?« se je z nasmehom obrnil h Kitajcu Američan, ki je s šopkom cvetic stal pri sosednjem grobu.

»Takrat, ko bo vaš pokojnik vstal in poduhal cvetice, ki ste mu jih prinesli,« mu je odgovoril Kitajec.

DRAGA KAVA

V Wilmingtonu, ameriška država Delaware, je plačal Ernest Carter 550 dolarjev globe, ker je sredi noči ustavil svoj avto pred osvetljenim vhodom na policijsko postajo, divje trobil in od dežurnega stražnika, ki je prišel pred vrata, zahteval črno kavo.

RIO PRESENEČENJE V NEDELJO!

- »To sem vas vprašal!«
- »Na dnu prepada, sto čevljev globoko...«
- »Kako?«
- »Razdrobljen na tisoč koscev.«
- V premolku, ki je nastal, sta Paul in Grace razumela, da so Hallove besede Schtolza močno osepnilo. Potem je pobesnel:
- »Idiot! Tepec! Vi meni pripeljate človek! Naposled mi njega imeti. Vi pa nepravilno voziti! Ali tudi on zdrobljen na tisoč koscev?«

Hall je mirno odgovoril: »Nikar se ne razburjajte, Schtolz! Ravnajte tako kot jaz! Ali sem razburjen? Kot vidite, nisem! Reklji ste mi, da govorim neumnosti! Ali ne veste, da je med gradom in krajem, kjer ste se spustili na zemljo sto čevljev globoko prepada?«

»Nadaljujte!«

»Če bi vozil avto, bi se moral tudi sam zvrniti v prepad, mar ne?«

»Vi hoteti reči, da je on vozil in da je zbežal?«

»Pomirite se, Schtolz in poslušajte! Ne, ni zbežal... To je edina dobra novica, ki vam jo lahko povem. Ne, on ni vozil! Bila sta oskrbnica Weeks in njen prismojeni sin. Pobegnita sta od tukaj, ker ju je postalo strah. Ko sem ju slišal, da odhajata z avtom, sem se takoj odpravil za njima na kolesu.«

»Kolo ujeti avto?« je zamrmral jezno Schtolz in odkimal z glavo.

»Ali naj bi ju pustil, da pobegneta? Srečo sem imel, ker Joe še ni nikoli vozil avtomobila. Razen tega je prišlo do okvare, kar ju je zadržalo. Ko sem ju dohitel, je pravkar skušal peljati okrog nekega ovinka... Ustrelil sem mu v glavo in avto se je prevrnil. Ali ste me sedaj razumeli?«

Spet je bilo vse tiho. In Paul je čutil, kako se je Grace stisnila k njemu, kot bi hotela po-

JEFFERSON FARJEON

TEMNA NOČ

begniti od vseh teh grozot. Potrepljal jo je po roki.

»Da, razumeti,« je naposled rekel Schtolz... »Zakaj pa oni oditi?«

»Zdi se mi, da se jima tukaj ni več zdelo varno.«

»Ali je potekalo vse tako, kot je bilo predvideno? Vi pripeljati človeka?«

»Seveda... In precej težav sem potem imel z njim. Vendar mi to ni bilo odveč, ker je pač tako moje delo... Moral sem biti zelo grob...«

»Pa ga vendar niste...?«

»Jasno je, da ga nisem! Ali mislite, da sem otrok? Ko bo v vaših rokah, ga boste morebiti prisilili, da bo govoril. Prav nič mi ni žal, ker me ne bo zraven... Weeksova pa sta se prestrašila predvsem zaradi Westburyja. Preden sem streljal na Joa, sem namreč moral streljati tuaj nanj.«

»Kaj pravite?«

»Kakor vidite, Schtolz, sem imel v resnici prav lep večer... In vi se celo pritožujete!... Joe je odkril Westburyjevo truplo in se prestrašil. Morebiti je mislil, da bo on naslednji... Pravzaprav se ni niti motil... No, to se ne bi zgodilo, če ne bi, kakor običajno, prismojeno ravnal. Ker je pobegnili, je sam sebe obsodil... In svojo mater tudi!«

»Ne razumem vsega. Ali se še kaj drugega zgoditi?«

»Oh, še, šel O, še nekaj podrobnosti boste zvedeli.«

»Kar povejte! Zakaj ubiti Westburyja?«

»Zato sem imel upravičen vzrok.«

»Ali tudi on hoteti reševati sebe kakor drugi?«

»Da, do neke mere... Vendar je bila stvar še bolj resna: pripravil se je, da bi nas izdal... Da, hotel nas je ovaditi!«

»Zakaj? Kako do tega priti?«

»Bil je ob pamet in grozil je, da bo to storil... Potem je šel v stolp in se tam zaklenil. Ugani sem, da bo napisal svojo izpoved. In zato sem šel za njim. Žal le, da sem tedaj imel še druge opravke in nisem mogel takoj vdreti v sobo. Ko sem pozneje sobo odklenil s ključem, je Westbury pravkar dokončal svojo pisarijo in vtaknil papir v kuverto ter jo vrgel skozi okno. Doslej je še nisem našel.«

»Treba jo je najti!« je vzkliknil Schtolz. »Na koga pa je pismo naslovljeno? Na policijo? Na ministrstvo vojske?«

»Ne verjamem. Po mojem mnenju je pisal svoji sorodnici, ki je prava lastnica tega gradu.«

»K vsem hudičem! O čem pa govorite?«

»O podrobnosti, ki sem vam jih že napovedal! Ta ženska je iznenada prišla in neki nebodigatreba jo spremlja. Onadva sta pravzaprav kriva za vso našo smolo. Se več: še zmeraj sta tukaj... Oh, nikar se ne onesvestite! Prav gotovo se ne bi z vami tako mirno pogovarjal, če bi se onadva sprehajala po gradu. Zapri sem ju v stolp skupaj z Westburyjevim truplom... No, sedaj ko veste vse, ne misliva več na to in pustiva ju, naj počneta, kar hočeta! Tega gradu pa se ne bomo mogli več posluževati. Zato bi nočeli tudi jaz odšel... Poiščiva hitro prijatelja, če ga ne bova mogla najti, bova prenesla Furridayja do helikopterja... Prava sreča, čeprav se upira na vse kriplje, da je lahek kakor peresec!«

OSEMINDVAJSETO POGLAVJE

Prividi v mesečini

Poul je stisnil Gracino roko in ostala sta nepremična, dokler nista vohuna odšla iz pred dvorja. Ko pa sta odšla in ko so utihnili njuni koraki, je Paul zašepetal: »Hitro!« in po prstih stekel iz sobe.

Grace je pohitela za njim. Pet sekund pozneje je sta bila že pred vrati, ki sta jih tihot zaprla za seboj. Kolo, ki je njegov lastnik žalostno končal v prepadu, je bilo priloženo na stebel. Paul ga je zagrabil. Grace pa je tekla za njim; potem sta hitela proti železnim vratom, ne da bi spregovorila besedo. Ko sta bila že iz parka, sta se skrila v senci ustavila, da bi se pogovorila.

»Ali vidite, gospodična Jameson?« je rekel Kenneth z resnim glasom, »da je cela zadeva veliko pomembnejša, kot pa sva midva domnevala! Ali vam ime Furriday ničesar ne pove?«